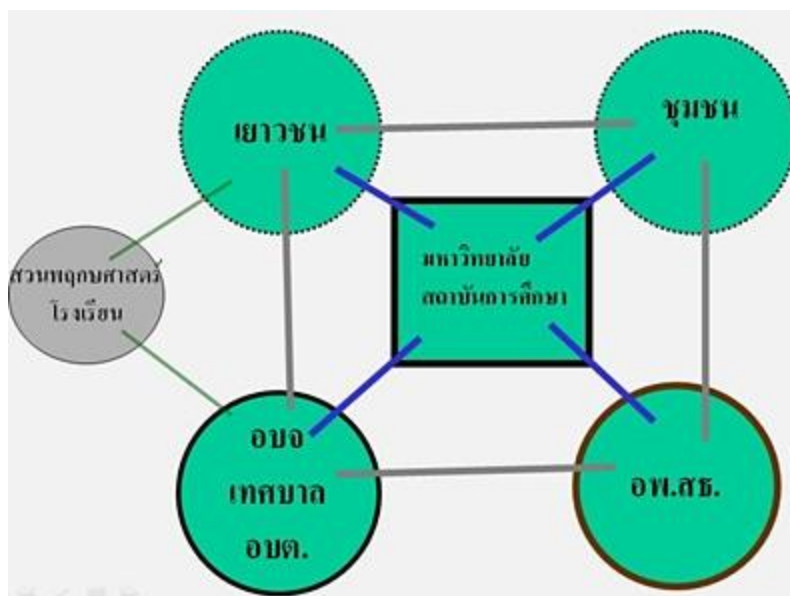

สรุปถอดบทเรียน
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สนองพระราชดำริโดย
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๑.ความเป็นมา

เนื่องจากในปัจจุบัน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีหน่วยงานที่สนองพระราชดำริ ทั่วประเทศ โดยมีโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์มากกว่า ๑,๔๐๐ โรงเรียนและในแผนแม่บทระยะ ๕ ปีที่ห้า (ตุลาคม ๒๕๕๔-กันยายน ๒๕๕๙) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ พระราชทานแนวทางการจัดทำแผนแม่บท การทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีโรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นกำลัง เนื่องจากในปี ๒๕๕๐ ทรงมีรับสั่งว่า “ ใหัรู้ว่าข้างๆโรงเรียนมีอะไร ต้นไม้ชื่ออะไร เป็นอะไร ” คือการไปสัมพันธ์กับชุมชน และในปี ๒๕๕๘ ได้ไปกับสมศ. (สำนักงานมาตรฐานการศึกษา) มา เห็นว่าโรงเรียนยังสัมพันธ์กับชุมชนน้อย ทำอย่างไร ให้ชุมชนมาโรงเรียน โดยเฉพาะนักเรียน ช่วยในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และให้มีการทำ DNA Fingerprint ในโรงเรียน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้พิจารณาแล้วปฏิบัติ ทำความเข้าใจกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น อันได้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลถือเป็นหน่วยบริหารประเทศที่เล็กที่สุด ที่ต้องดูแลการศึกษาดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดูแลประโยชน์สุขของชุมชน และมีภารกิจในการทำแผนพัฒนาเกษตรของชุมชน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องทราบในเรื่องข้อมูลทางกายภาพ ข้อมูลชีวภาพ เศรษฐกิจสังคม ศักยภาพชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำภูมิปัญญานั้นไปพัฒนาต่อยอด เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ทำให้เป็นมาตรฐานสากล ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่มีบุคลากร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประสานกับชุมชนและโรงเรียน เมื่อพิจารณาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี ๒๕๕๑ จะเห็นได้ว่าในสาระวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะต้องทราบในเรื่องทรัพยากรในท้องถิ่น และการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น นั่นคือจะต้องมีภูมิปัญญามากำกับการใช้ประโยชน์ เช่นพืชผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร และยังสามารถบูรณาการไปยังกลุ่มสาระสังคม สิ่งแวดล้อม ดังนั้นความเป็นเครือข่ายทั่วประเทศจะเกิดขึ้นตามแผนภาพ

ภาพที่ ๑:แสดงเครือข่ายโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ความเป็นมาตรฐานสากล นั้น ทรงมีรับสั่งว่า “งานในโลกปัจจุบันนี้ ทำอะไรก็รู้สึก เรื่องการรักษามาตรฐานนั้นเป็นเรื่องสำคัญ เพราะว่าต่อไปงานนี้ เราอาจจะไม่ใช่จำกัดอยู่แต่ภายในประเทศ อาจจะต้องมีการติดต่อไปถึงประเทศอื่นด้วย เป็นการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศ เพราะฉะนั้น จะต้องมีการทำงานในลักษณะที่คนอื่นยอมรับได้” ดังนั้น งานของ อพ.สธ. จำเป็นต้องมีมาตรฐาน มีคู่มือในการทำงาน ผลงานมีงานวิจัยหรือข้อมูลทางวิทยาศาสตร์รับรอง เป็นสิ่งที่ทำให้เรามีความมั่นใจในงานที่คนอื่นยอมรับ ซึ่งจะนำไปสู่การประชุมวิชาการนิทรรศการ ปี ๒๕๕๖

เมื่อ ๒ ปีก่อน ที่ทำเรื่อง ผันส่ววิถีใหม่ในฐานไทย นั้น เป็นให้โรงเรียนดำเนินการสำรวจฐานทรัพยากรของชุมชน หมู่บ้าน ที่โรงเรียนตั้งอยู่ และการดำเนินการ ก้าวสู่โลกกว้างอย่างมั่นใจ นั้น เป็นเรื่องของการมีเครือข่าย การเชื่อมเครือข่าย และการทำให้เป็นมาตรฐาน เป็นการขยายผลจากโรงเรียนไปสู่ท้องถิ่น ชุมชน ตำบล ตามภาพความสัมพันธ์ ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการรู้ฐานทรัพยากร ทางกายภาพ ข้อมูลทางชีวภาพ เศรษฐกิจสังคม ศักยภาพชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำภูมิปัญญานั้นไปพัฒนาต่อยอด มีการดำเนินการเป็นมาตรฐาน มีงานวิจัย หรือข้อมูลทางวิทยาศาสตร์รองรับ

บทบาทหน้าที่ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการถ่ายโอนภารกิจ โดยเฉพาะ การทำแผนพัฒนาเกษตรของท้องถิ่น ที่การจะจัดทำแผนพัฒนาได้นั้น ต้องมีข้อมูลทางกายภาพ ชีวภาพ ศักยภาพชุมชน ภูมิปัญญา เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยบริหารประเทศที่เล็กที่สุด ตามรัฐธรรมนูญ ต้องดูแลทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดูแลการศึกษา ดูแลและประโยชน์สุขของท้องถิ่น การที่ชุมชนหรือองค์การบริหารส่วนตำบล มาคุยกับโรงเรียน สนับสนุน ให้ทำหลักสูตรท้องถิ่น ในการสำรวจทรัพยากร เป็นการสนับสนุนการศึกษา คุณครูบูรณาการเข้าไปสู่หลักสูตร

วิทยาศาสตร์ มาตรฐานที่ ๒ ว.๒ ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ที่นักเรียนต้องรู้เรื่องทรัพยากร และการใช้ทรัพยากร ในท้องถิ่น บุรณาการเข้ากับวิชาสังคม เด็กฝึกอ่อนน้อม เข้าหาผู้ใหญ่ เพื่อรับการถ่ายทอดภูมิปัญญา เป็นการรักษาสืบทอดภูมิปัญญาไม่ให้สูญไป การใช้ต้นไม้ต้องมีภูมิปัญญากำกับ เช่น พืชผักพื้นเมือง ต้องมีวิธีในการรับประทาน จะทานส่วนไหน ทานอย่างไร ยกตัวอย่างผักน้ำพริกถ้วยเดียว ไปสัมพันธ์กับอะไรบ้าง หมู่บ้านนี้มีพืชสมุนไพรอะไร วิธีการใช้อย่างไร นักเรียนอาจพิสูจน์ภูมิปัญญาโดยการทำโครงการวิทยาศาสตร์ จากนั้นมหาวิทยาลัยก็มาทำการพัฒนาต่อ ดังในภาพความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียน ชุมชน เยาวชน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัย และ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ซึ่งหมายถึงหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ ในปัจจุบัน ๙๔ หน่วยงาน)

จากที่องค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามาสนับสนุนการศึกษา การทำหลักสูตรท้องถิ่นสำรวจฐานทรัพยากร ก็จะได้ข้อมูลทั้งกายภาพและชีวภาพ รวมทั้งภูมิปัญญา ที่จะนำไปใช้ในการรักษาฐานทรัพยากร ใช้ในการวางแผนพัฒนาตำบล เป็นการเกิดประโยชน์สุขต่อท้องถิ่น ซึ่งถ้านำพระปฐมบรมราชโองการ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “ เราจะปกครองโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ” การพิจารณาในเรื่องนี้ก็เป็นที่พึงพิงทั้งหมด ที่มีแบบอย่างชัดเจน หากผู้ปกครองใช้ศตพิศราชธรรม ในการปกครองดูแลและประโยชน์สุขของชุมชนก็จะเกิดประโยชน์ประเทศชาติ หากมองตำบลเป็นบ้านใหญ่ แล้วทำทะเบียนทรัพยากร ที่มีทั้งกายภาพ ชีวภาพ และภูมิปัญญา ต่อไปจะมีฐานของอำเภอ จังหวัด กลุ่มจังหวัด และประเทศ ซึ่งตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนที่ ๑๑ (ตุลาคม ๒๕๕๔- กันยายน ๒๕๕๙) ก็เน้นในเรื่องฐานทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญา

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้สมัครเข้าร่วมสนองพระราชดำริในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๔ ได้รับการตอบรับเข้าร่วมโครงการ เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๗ รหัสสมาชิก ๘-๖๓๐๐๑๒๕ และได้เข้ารับป้ายพระราชทาน งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) พระราชทานเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ การประชุมวิชาการและนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาคครั้งที่ ๔ ณ สำนักพระราชวัง(สนามเสือป่า) พระราชวังดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง ได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) จึงสนองพระราชดำริในการดำเนินการฐานทรัพยากรท้องถิ่น ในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นในตำบลหนองระเวียง ให้ประชาชนในตำบลหนองระเวียง รู้จักหวงแหนและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในตำบล

๒.ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ มีพื้นที่กว้างมีเนื้อที่ทั้งหมด ๕๔.๗๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓๒,๒๓๑.๒๕ ไร่ แรกเริ่มนั้นชุมชนในตำบลเกิดขึ้นจาก การอพยพย้ายเข้ามาทำการอาศัยอยู่จากบุคคลตำบลใกล้เคียง คือตำบลพะเนา สังเกตจากการใช้นามสกุลของคนในพื้นที่ แรกเริ่มมีการตั้งถิ่นฐานที่บ้านโตนดเนื่องจากบริเวณนั้นมีแหล่งน้ำสาธารณะแล้วแบ่งแยก ออกเป็นหมู่บ้านต่างๆในพื้นที่ปัจจุบันมีจำนวน ๑๕ หมู่บ้านในปัจจุบัน อบต.หนองระเวียง มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๑๐,๘๑๑ คน แยกเป็นชาย ๕,๒๔๑ คน หญิง ๕,๕๗๐ คน จำนวนครัวเรือน ๓,๒๕๕ ครัวเรือน

ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปของตำบลหนองระเวียง มีลักษณะเป็นพื้นที่กว้างยาวลาดตามลุ่มแม่น้ำ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอเมืองนครราชสีมา สภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มแม่น้ำ บางส่วนเป็นดอน บางแห่งเป็นพื้นที่ต่ำมาก มีคลองส่งน้ำชลประทานไหลผ่านลงสู่แม่น้ำสาธารณะ ในพื้นที่ตำบล และมีลำน้ำบริเวณแนวเขตด้านข้างของ อบต.คือลำช่องโคเป็นลำน้ำแยกจากลำน้ำมูล และเป็นที่ตั้งของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศูนย์ฝึกหนองระเวียง

ปัจจุบัน อบต.หนองระเวียง สำนักงานตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๓ บ้านหนองม่วง ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอเมืองนครราชสีมา โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลมะเริง ตำบลพะเนา และตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลพะเนา อำเภอเมืองนครราชสีมา และ ตำบลพระพุทธ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลด่านเกวียน และตำบลท่าจะหลุง อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย และตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานตามนโยบายของผู้บริหาร และปฏิบัติราชการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของรัฐบาล ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยในปัจจุบันมี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คน

สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานราชการทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลและราชการที่มีกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการใดในองค์การบริหาร

ส่วนตำบลโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทางและแผนการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล งานด้านธุรการ งานสารบรรณ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดทำร่างข้อบัญญัติ การจัดทำทะเบียนผู้บริหารสมาชิก อบต. การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การให้คำปรึกษาหารือและความรับผิดชอบ การบริหารงานบุคคลของ อบต. การดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องมีหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชา โดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น ๑ ฝ่าย ๕ งาน ได้แก่ ฝ่ายบริหารทั่วไป, งานนโยบายและแผน, งานกฎหมายและคดี, งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, งานส่งเสริมการเกษตรและปศุสัตว์, งานสวัสดิการสังคมและพัฒนาชุมชน ปัจจุบันมีพนักงานส่วนตำบล จำนวน ๙ คน พนักงานจ้างตามภารกิจ ๘ คน พนักงานจ้างทั่วไป ๘ คน รวม ๒๕ คน

กองคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและทะเบียนรับ-จ่ายเงินทุกประเภท งานเกี่ยวกับการเงิน การเบิกจ่าย การเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงิน การฝากเงิน การตรวจเงิน อบต. รวบรวมสถิติเงินได้ประเภทต่าง ๆ การเบิกตัดปี การขยายเวลาเบิกจ่ายงบประมาณ การหักภาษี และนำส่งรายงานเงินคงเหลือประจำ การรับและจ่ายขาดเงินสะสมของ อบต. การยืมเงินทรองราชการ การจัดหาผลประโยชน์จากสิ่งก่อสร้างและทรัพย์สิน ตรวจสอบงานของจังหวัดและสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน การเร่งรัดใบสำคัญและเงินยืมค้างชำระ การจัดเก็บภาษี การประเมินภาษี การเร่งรัดจัดเก็บรายได้ การพัฒนารายได้ การออกใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง มีผู้อำนวยการกองคลังเป็นผู้บังคับบัญชา โดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น ๑ ฝ่าย ๓ งาน ได้แก่ ฝ่ายพัฒนาและจัดเก็บรายได้, งานการเงิน, งานบัญชี, งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ ปัจจุบันมีพนักงานส่วนตำบล จำนวน ๗ คน พนักงานจ้างตามภารกิจ ๕ คน พนักงานจ้างทั่วไป ๓ คน รวม ๑๕ คน

กองช่าง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจออกแบบและจัดทำโครงการใช้จ่ายเงินของ อบต. การอนุมัติเพื่อดำเนินการตามโครงการที่ตั้งจ่ายจากเงินรายได้ของ อบต. งานบำรุง ซ่อม และจัดทำทะเบียนสิ่งก่อสร้างที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อบต. การให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ และออกแบบก่อสร้างแก่ อบต. และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง งานควบคุมอาคาร การดูแลควบคุมรักษาซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง มีผู้อำนวยการกองช่างเป็นผู้บังคับบัญชา โดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น ๑ ฝ่าย ๓ งาน ได้แก่ ฝ่ายก่อสร้าง, งานออกแบบและควบคุมอาคาร, งานประสานสาธารณูปโภค, งานผังเมือง ปัจจุบันมีพนักงานส่วนตำบล จำนวน ๔ คน พนักงานจ้างตามภารกิจ ๕ คน พนักงานจ้างทั่วไป ๔ คน รวม ๑๓ คน

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมโรค การสุขาภิบาลอื่น ๆ ตามแผนงานสาธารณสุขและข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล การวางแผนการสาธารณสุข การประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข งานเฝ้าระวังโรค การเผยแพร่ฝึกอบรมการให้สุขศึกษา งานสาธารณสุข งานด้านสิ่งแวดล้อม รักษาต้นน้ำลำธารและอนุรักษ์ป่าไม้ต่าง ๆ การให้บริการสาธารณสุข งานควบคุมการฆ่าสัตว์ จำหน่ายเนื้อสัตว์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่

เกี่ยวข้อง มีผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้บังคับบัญชา โดยแบ่งส่วนราชการภายใน ออกเป็น ๑ ฝ่าย ๒ งาน ได้แก่ ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข ,งานอนามัยและสิ่งแวดล้อม ,งานควบคุมและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีพนักงานส่วนตำบล จำนวน ๒ คน พนักงานจ้างตามภารกิจ ๒ คน พนักงานจ้างทั่วไป ๑๒ คน รวม ๑๖ คน

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางการศึกษาการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร การแนะแนว การวัดผล ประเมินผล การพัฒนาตำราเรียน การวางแผนการศึกษางานมาตรฐานสถานศึกษา การจัดบริการส่งเสริมการศึกษา การจัดการและการส่งเสริมศาสนาและประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดการและการส่งเสริมการศึกษาและนันทนาการ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง มีผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นผู้บังคับบัญชา โดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น ๑ ฝ่าย ๒ งาน ได้แก่ ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ,งานบริหารการศึกษา ,งานกิจการโรงเรียน ปัจจุบันมีพนักงานส่วนตำบล จำนวน ๓ คน พนักงานจ้างตามภารกิจ ๑ คน พนักงานจ้างทั่วไป ๒ คน รวม ๖ คน

หน่วยตรวจสอบภายใน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจสอบภายใน ส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด ปัจจุบันมีพนักงานส่วนตำบลตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบภายใน จำนวน ๑ คน

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ เป็นจำนวน	๗๕,๐๔๙,๗๒๓.๕๒ บาท
รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐบาล	๔๙,๔๖๐,๒๖๗.๐๒ บาท
เงินอุดหนุนรัฐบาล	๒๕,๕๘๙,๔๕๖.๕๐ บาท

๓.ผลการดำเนินงาน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

งานที่ ๑ การดำเนินงานปกป้องทรัพยากรท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง ได้ประชุมประชาคมตำบลเพื่อคัดเลือกพื้นที่ สาธารณประโยชน์หรือพื้นที่ป่าชุมชน โดยประชาคมตำบลได้คัดเลือก พื้นที่ป่าชาหนองไผ่ สาธารณประโยชน์ เลขที่ นสล.๒๓๘๓๗ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ที่ดินรวม ๒๔ ไร่ ๓ งาน ๔๔ ตารางวา โดยกำหนดเป็นพื้นที่ปกป้อง ทรัพยากรท้องถิ่น จำนวน ๑๒ ไร่ และได้ดำเนินการสำรวจทรัพยากรในพื้นที่ปกป้อง พบทรัพยากรท้องถิ่น ดังนี้

พืช จำนวน ๕๕ ชนิด ได้แก่ สวงวน แดงสะแก ตะแบก สะเดา ประดู่ เสลา โมกมัน ใหญ่ ข่อย ชาติ มะค่าแต้ กระเจียน พฤษภ เต็ง รัง ชีเหล็ก กะหาด กระโดน แดง มะเกลือกา พลับพลา พลอง ตะขบป่า ตะคร้ำ แต้ว ระเวียง กุ่ม ตะโก ส้มกุ้ง มะตูม โมกมัน นมแมว ยอป่า แดงพุงหมู สีหวด

มะม่วงหาวแมงวัน กระบก กรวยป่า หมี่ นนทรีป่า กระถินณรงค์ กระสัง พะยุง คุณ ฝาง หนามหัน ตะครอง น้ำใจใคร่ ปอบิต มะกล่ำตาแดง กระเจียว ลิเกา กลอย บุก ย่านาง และไผ่

ตัวอย่างพรรณไม้ที่พบในพื้นที่ปกปักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล

หนองระเวียง

๑. สะเดา รหัสพรรณไม้ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๐๔ ลักษณะ เป็นไม้ต้น เปลือกของลำต้นค่อนข้างหนา มีสีน้ำตาลเทาหรือมีเทาปนดำ ผิวเปลือกแตก เป็นร่องตื้น ๆ หรือเป็นสะเก็ดยาว ๆ เปลือกต้นแก่อาการท้องเดิน ท้องร่วง ดอกช่วยแก้ริดสีดวงในลำคอ ลำต้น ราก เปลือกใช้เป็นยาระงับอาการเกร็งของ กล้ามเนื้อ เนื้อไม้ใช้ทำบ้านหรือเฟอร์นิเจอร์

สะเดา : รหัสพรรณไม้ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๐๔/๑

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ดอก/ผล

ใบ

๒.มะค่าแต้ รหัสพรรณไม้ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๑๐ ลักษณะเป็นไม้ต้น เปลือกต้นเรียบ เป็นสีเทาดำคล้ำ เมล็ดแก่สามารถรับประทานได้ เปลือกใช้ต้มแก้ซาง แก่ลื่นเป็นฝ้า ปุ่มที่ เปลือกใช้ต้มกับ น้ำต้มเป็นยาแก้พยาธิ ทำให้ริดสีดวงทวารแห้ง ผล ปุ่ม เปลือก เมล็ดใช้เป็นยาแก้โรคผิวหนัง เนื้อไม้ใช้ทำ อาคารบ้านเรือน เครื่องเรือน เครื่องมือการเกษตร หมอนรองรางรถไฟ

มะค่าแต้ : รหัสพรรณไม้ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๑๐/๕

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

๓. รัง รหัสพรรณไม้ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๑๔ ลักษณะเป็น ไม้ต้น เปลือกต้นสีเทา แตกเป็นร่องตามความยาว ลำต้นใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบรูปไข่ ปลายใบมน โคนใบหยัก เว้า เปลือกสดเป็นยาสมุนไพร แก้อาการปวดท้อง ท้องร่วงเฉียบพลัน ท้องอืดท้องเฟ้อ ใช้เป็นยาระบายขับลม เปลือกแห้งใช้เป็นเชื้อเพลิงได้ เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องมือการเกษตร

รัง : รหัสพรรณไม้ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๑๔/๑๑

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

๔. ระเวียง รหัสพรรณไม้ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๒๕ ลักษณะเป็นไม้ต้น ลำต้นและกิ่งก้านทรงกระบอก เปลือกสีน้ำตาล กิ่งก้านมีหนามแข็ง แหลมยาว ๑ - ๒ นิ้ว ออกเป็นคู่ตรงข้ามกัน ใบใช้ขับปัสสาวะ ลำต้นรสเฝื่อนเล็กน้อย ใช้ปรุงรักษาโรคเบาหวาน แก้โรคมะเร็ง ต่าง ๆ

ระเวียง : รหัสพรรณไม้ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๒๕/๓

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ผล

ใบ

๕.นมแมว รหัสพรรณไม้ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๓๑ ลักษณะเป็นไม้ต้น ลำต้นแตกกิ่งก้าน
ได้มาก เกิดเป็นพุ่มใหญ่ ๆ เปลือกลำต้นเป็นสีน้ำตาลอมสีเหลือง รากแก่ประจำเดือนมาไม่ปกติ รากใช้
เป็นยาแก้ผอมแห้งของสตรี ผลแก่พิษ จากแมลงสัตว์กัดต่อย เนื้อไม้และราก แก้ไข้หัดระดู

นมแมว : รหัสพรรณไม้ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๓๑/๑

ลักษณะวิสัย

ผล

ใบ

สัตว์ จำนวน ๑๖ ชนิด ได้แก่ แย้ จิ้งเหลน งูเขียว นกกระจิบ นกเขาขาว ผีเสื้อ มดแดง มดดำ ปลวก กิ้งกือ กิ้งกือกระสุนพระอินทร์ จักจั่น ผึ้ง ตั๊กแตน แมงป่องช้าง แมงมุม

ตัวอย่างพันธุ์สัตว์ที่พบในพื้นที่ปกปักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล
หนองระเวียง

๑.แย้ รหัสพันธุ์สัตว์ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๐๑ ลักษณะเป็นสัตว์เลื้อยคลาน ลำตัวแบน หางราบโคนหางแบนและแผ่บานออก สีข้างแผ่ขยาย ไม่มีแผงหนามที่สันหลัง ช่องหูใหญ่ หน้างข้างค้อมี รอยพับตามขวางรอบ ลำตัวมีเกล็ดประมาณ ๔๐ แถว หัวและหลังมีสีเขียวมะกอก มีจุดสีเหลือง ขอบดำ เรียงเป็นแนวข้างตัวท้องและอกสีส้มสด เป็นสัตว์ประจำถิ่น ใช้เป็นอาหาร

๒. จิ้งเหลน รหัสพันธุ์สัตว์ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๐๒ ลักษณะเป็นสัตว์เลื้อยคลาน มี เกล็ดปกคลุมลำตัวด้านหลังและด้านท้อง รูปร่างกลมและเรียบเป็นมันเกล็ดเรียงซ้อนเหลื่อมกัน เป็นสัตว์ ประจำถิ่น

ภาพถ่ายทรัพยากรในพื้นที่ปกปักษ์: สัตว์

ภาพถ่ายแย้

ภาพถ่ายจิ้งเหลน

ชีวภาพอื่น ๆ จำนวน ๑๐ ชนิด ได้แก่ ไโลเคน เห็ดปะการัง เห็ดกาบหอยขาว เห็ดนกยูง เห็ดราขาว เห็ดหูหนู เห็ดข้าว เห็ดม่วงมณี เห็ดโมลา เห็ดโคกโค

ตัวอย่างชีวภาพอื่น ๆ ที่พบในพื้นที่ปกปักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง

๑.ไโลเคน รหัสชีวภาพอื่น ๆ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๐๑ ลักษณะเป็นสีเขียวเป็นวงกลมขึ้นกระจาย ตามลำต้นพืช บอกความชื้นและสภาพอุณหภูมิของป่าได้อย่างแม่นยำ

๒. เห็ดปะการัง รหัสชีวภาพอื่น ๆ ๘-๖๓๐๐๑๒๕-๐๕-๐๐๒ ลักษณะทั่วไปมีดอกสีขาวเป็นพุ่มคล้ายปะการัง บอกลักษณะของความชื้นและความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ป่า

ภาพถ่ายทรัพยากรในพื้นที่ปกปักษ์: ชีวภาพอื่นๆ

ภาพถ่ายไโลเคน

ภาพถ่ายเห็ดปะการัง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน ๑ ภูมิปัญญา ได้แก่ พิธีบวชป่า

ตัวอย่างชีวภาพอื่น ๆ ที่พบในพื้นที่ปกป้องทรัพยากรท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล

หนองระเวียง

๑.พิธีบวชป่า เป็นการยับยั้งการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และเพื่อเป็นกุศโลบายห้ามมิให้คนตัดไม้ทำลายป่า ต้นไม้ต้นใดที่ผ่านการบวชแล้ว ชาวบ้านจะไม่ตัดเด็ดขาด

พิธีบวชป่าปกป้องทรัพยากรท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง

งานที่ ๒ การดำเนินงานสำรวจทรัพยากรท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง ได้ดำเนินการสำรวจทรัพยากรท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลหนองระเวียง ตามใบงานทั้ง ๙ ใบงาน ผลการสำรวจดังนี้

ใบงานที่ ๑.การเก็บข้อมูลพื้นฐานของตำบลหนองระเวียง

๑.๑ บ้านยองแยง หมู่ที่ ๑ มีพื้นที่ ๑,๑๔๑ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๑๕๖ ครัวเรือน จำนวน วัด ๑ แห่ง จำนวนพระ ๖ รูป ประชากรรวม ๔๖๘ คน แยกเป็นชาย ๒๒๐ คน หญิง ๒๔๘ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๘๕ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๒๕ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๒๘๔ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๗๔ คน มีโรงเรียน ๑ แห่งได้แก่โรงเรียนบ้านยองแยง

๑.๒ บ้านหนองไทร หมู่ที่ ๒ มีพื้นที่ ๑,๙๔๖ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๘๖ ครัวเรือน จำนวน วัด ๑ แห่ง จำนวนพระ ๔ รูป ประชากรรวม ๔๓๕ คน แยกเป็นชาย ๒๑๘ คน หญิง ๒๑๗ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๘๓ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๓๑ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๒๖๐ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๖๑ คน

๑.๓ บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ มีพื้นที่ ๑,๑๕๘ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๒๔๖ ครัวเรือน จำนวน วัด ๑ แห่ง จำนวนพระ ๖ รูป ประชากรรวม ๘๔๔ คน แยกเป็นชาย ๔๐๕ คน หญิง ๔๓๙ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๑๖๑ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๖๕ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๕๒๗ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๙๑ คน มีโรงเรียน ๑ แห่งได้แก่โรงเรียนประชาสามัคคี

๑.๔ บ้านหนองขาม หมู่ที่ ๔ มีพื้นที่ ๓,๕๐๙ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๑๕๐ ครัวเรือน จำนวน วัด ๑ แห่ง จำนวนพระ ๑ รูป ประชากรรวม ๔๙๙ คน แยกเป็นชาย ๒๒๙ คน หญิง ๒๗๐ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๙๕ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๓๖ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๓๑๐ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๕๘ คน

๑.๕ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ มีพื้นที่ ๑,๕๖๕ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๑๑๖ ครัวเรือน ประชากรรวม ๗๗๐ คน แยกเป็นชาย ๓๗๓ คน หญิง ๓๙๗ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๑๕๐ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๖๕ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๔๘๒ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๗๓ คน

๑.๖ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๖ มีพื้นที่ ๔,๘๔๙ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๑,๓๘๐ ครัวเรือน จำนวน วัด ๑ แห่ง จำนวนพระ ๘ รูป ประชากรรวม ๒,๒๑๗ คน แยกเป็นชาย ๑,๐๕๘ คน หญิง ๑,๑๕๙ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๑๘๕ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๒๒๕ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๑,๔๓๓ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๓๗๔ คน มีโรงเรียน ๑ แห่งได้แก่โรงเรียนบ้านทับช้าง

๑.๗ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ มีพื้นที่ ๔,๓๓๐ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๓๙๕ ครัวเรือน จำนวน วัด ๑ แห่ง จำนวนพระ ๕ รูป ประชากรรวม ๑,๑๘๑ คน แยกเป็นชาย ๕๗๔ คน หญิง ๖๐๗ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๒๓๕ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๘๖ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๗๓๙ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๑๒๑ คน มีโรงเรียน ๑ แห่งได้แก่โรงเรียนบ้านมาบมะค่า

๑.๘ บ้านชะอม หมู่ที่ ๘ มีพื้นที่ ๖๒๖ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๑๒๙ ครัวเรือน ประชากรรวม ๔๙๕ คน แยกเป็นชาย ๒๒๕ คน หญิง ๒๔๐ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๙๓ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๓๕ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๓๐๖ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๖๑ คน

๑.๙ บ้านชะอม หมู่ที่ ๙ มีพื้นที่ ๗๓๔ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๒๖๑ ครัวเรือน จำนวน วัด ๑ แห่ง จำนวนพระ ๓ รูป ประชากรรวม ๙๓๓ คน แยกเป็นชาย ๔๘๕ คน หญิง ๔๔๘ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๒๔ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๓๒ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๖๙๖ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๑๘๑ คน

๑.๑๐ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๐ มีพื้นที่ ๒,๙๖๗ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๑๔๓ ครัวเรือนประชากรรวม ๔๘๗ คน แยกเป็นชาย ๒๑๕ คน หญิง ๒๗๒ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๙๐ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๓๑ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๓๐๑ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๖๕ คน

๑.๑๑ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๑ มีพื้นที่ ๒,๑๒๓ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๒๓๖ ครัวเรือน จำนวน วัด ๑ แห่ง จำนวนพระ ๘ รูป ประชากรรวม ๙๐๓ คน แยกเป็นชาย ๔๒๑ คน หญิง ๔๘๒ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๑๖๙ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๖๕ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๕๔๓ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๑๒๖ คน มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑ แห่ง ได้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโตนด

๑.๑๒ บ้านหนองระเวียง หมู่ที่ ๑๒ มีพื้นที่ ๑,๒๕๖ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๒๓๐ ครัวเรือน จำนวน วัด ๑ แห่ง จำนวนพระ ๓ รูป ประชากรรวม ๗๘๖ คน แยกเป็นชาย ๓๖๙ คน หญิง ๔๑๗ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๒๑ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๓๖ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๕๑๘ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๒๑๑ คน มีโรงเรียน ๑ แห่งได้แก่โรงเรียนบ้านหนองระเวียง

๑.๑๓ บ้านหนองสมอ หมู่ที่ ๑๓ มีพื้นที่ ๑,๑๗๓ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๒๗๘ ครัวเรือน จำนวน วัด ๑ แห่ง จำนวนพระ ๒ รูป ประชากรรวม ๙๗๐ คน แยกเป็นชาย ๔๘๗ คน หญิง ๔๘๓ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๒๒ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๓๕ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๗๑๑ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๒๐๒ คน

๑.๑๔ บ้านโนนมะกอก หมู่ที่ ๑๔ มีพื้นที่ ๒,๑๓๔ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๖๗ ครัวเรือน ประชากรรวม ๒๔๕ คน แยกเป็นชาย ๑๒๗ คน หญิง ๑๑๘ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๔๘ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๑๘ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๑๕๓ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๒๖ คน

๑.๑๕ บ้านหนองพะลาน หมู่ที่ ๑๕ มีพื้นที่ ๑๗๕๕ ไร่ จำนวนครัวเรือน ๒๓๘ ครัวเรือน จำนวน วัด ๑ แห่ง จำนวนพระ ๗ รูป ประชากรรวม ๘๓๓ คน แยกเป็นชาย ๔๓๐ คน หญิง ๔๐๓ คน แยกเป็นอายุ ๐-๑๒ ปี ๑๕๙ คน อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี ๖๐ คน อายุ ๑๘-๖๐ ปี ๕๑๖ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป ๙๘ คน มีโรงเรียน ๑ แห่งได้แก่โรงเรียนบ้านหนองสมอประชาพัฒนาและมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑ แห่ง ได้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองพะลาน

ใบงานที่ ๒. การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตำบลหนองระเวียง

๒.๑ บ้านยอแยง หมู่ที่ ๑ ประกอบอาชีพทำนา ๑๐๑ ครัวเรือน จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่ ทำสวน ๑๒ ครัวเรือน จำนวน ๕๐ ไร่ ทำไร่ ๑ ครัวเรือน จำนวน ๖ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๕ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๒๕ แห่ง สถานบริการ ๑ แห่ง

๒.๒ บ้านหนองไทร หมู่ที่ ๒ ประกอบอาชีพทำนา ๔๘ ครัวเรือน จำนวน ๑,๑๕๑ ไร่ ทำไร่ ๒ ครัวเรือน จำนวน ๑๐ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๔ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๖ แห่ง

๒.๓ บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ ประกอบอาชีพทำนา ๒๕ ครัวเรือน จำนวน ๘๗๑ ไร่ ทำไร่ ๑๐ ครัวเรือน จำนวน ๑,๐๐๐ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๔ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๒๒ แห่ง

๒.๔ บ้านหนองขาม หมู่ที่ ๔ ประกอบอาชีพทำนา ๕๐ ครัวเรือน จำนวน ๕๑๘ ไร่ ทำสวน ๒๙ ครัวเรือน จำนวน ๒๐๐ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๔ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๑๒ แห่ง

๒.๕ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ ประกอบอาชีพทำนา ๘๐ ครัวเรือน จำนวน ๑,๐๐๐ ไร่ ทำสวน ๓๐ ครัวเรือน จำนวน ๓๑ ไร่ ทำไร่ ๑๗ ครัวเรือน จำนวน ๒๖๐ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๕ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๒๔ แห่ง สถานบริการ ๔ แห่ง

๒.๖ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๖ ประกอบอาชีพทำนา ๑๐๒ ครัวเรือน จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่ ทำสวน ๑๒ ครัวเรือน จำนวน ๕๐ ไร่ ทำไร่ ๑ ครัวเรือน จำนวน ๖ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๕ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๑๐๒ แห่ง สถานบริการ ๑๑ แห่ง

๒.๗ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ ประกอบอาชีพทำนา ๖๑ ครัวเรือน จำนวน ๘๕๖ ไร่ ทำสวน ๑๕ ครัวเรือน จำนวน ๒๔ ไร่ ทำไร่ ๑๓ ครัวเรือน จำนวน ๒๐๖ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๕ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๒๔ แห่ง สถานบริการ ๒ แห่ง

๒.๘ บ้านชะอม หมู่ที่ ๘ ประกอบอาชีพทำนา ๓๗ ครัวเรือน จำนวน ๕๕๐ ไร่ ทำสวน ๑๒ ครัวเรือน จำนวน ๕๐ ไร่ ทำไร่ ๒๐ ครัวเรือน จำนวน ๘๓๖ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๔ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๑๒ แห่ง

๒.๙ บ้านชะอม หมู่ที่ ๙ ประกอบอาชีพทำนา ๖๐ ครัวเรือน จำนวน ๑,๔๐๐ ไร่ ทำสวน ๑ ครัวเรือน จำนวน ๒ ไร่ ทำไร่ ๑๑ ครัวเรือน จำนวน ๖๕ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๑ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๑๑ แห่ง

๒.๑๐ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๐ ประกอบอาชีพทำนา ๕๘ ครัวเรือน จำนวน ๕๘๒ ไร่ ทำสวน ๙ ครัวเรือน จำนวน ๒๐ ไร่ ทำไร่ ๒๐ ครัวเรือน จำนวน ๑๘๐ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๕ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๑๒ แห่ง

๒.๑๑ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๑ ประกอบอาชีพทำนา ๖๘ ครัวเรือน จำนวน ๖๗๙ ไร่ ทำสวน ๑๘ ครัวเรือน จำนวน ๑๐ ไร่ ทำไร่ ๑๐ ครัวเรือน จำนวน ๕๐ ไร่ การพาณิชย์ จำนวน ๑๘ แห่ง

๒.๑๒ บ้านหนองระเวียง หมู่ที่ ๑๒ ประกอบอาชีพทำนา ๒๕๐ ครัวเรือน จำนวน ๑,๐๐๐ ไร่ ทำสวน ๑๐ ครัวเรือน จำนวน ๒๙ ไร่ ทำไร่ ๗ ครัวเรือน จำนวน ๒๕ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๓ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๕ แห่ง

๒.๑๓ บ้านหนองสมอ หมู่ที่ ๑๓ ประกอบอาชีพทำนา ๗๕ ครัวเรือน จำนวน ๕๐๐ ไร่ ทำสวน ๑ ครัวเรือน จำนวน ๑ ไร่ ทำไร่ ๑๔ ครัวเรือน จำนวน ๑๕๖ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๘ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๕๕ แห่ง สถานบริการ ๒ แห่ง

๒.๑๔ บ้านโนนมะกอก หมู่ที่ ๑๔ ประกอบอาชีพทำนา ๕๑ ครัวเรือน จำนวน ๖๓๘ ไร่ ทำสวน ๕ ครัวเรือน จำนวน ๑๓ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๓ ครัวเรือน การพาณิชย์ จำนวน ๓ แห่ง สถานบริการ ๑ แห่ง

๒.๑๕ บ้านหนองพะลาน หมู่ที่ ๑๕ ประกอบอาชีพทำนา ๕๕ ครัวเรือน จำนวน ๑,๗๖๖ ไร่ ทำสวน ๒๙ ครัวเรือน จำนวน ๒๑๗ ไร่ ทำไร่ ๓๑ ครัวเรือน จำนวน ๔๕๕ ไร่ ปศุสัตว์ จำนวน ๑ ครัวเรือน การพาณิชย์จำนวน ๑๕๐ แห่ง สถานบริการ ๑ แห่ง

ใบงานที่ ๓.การเก็บข้อมูลด้านกายภาพของตำบลหนองระเวียง

๓.๑ บ้านยองแยง หมู่ที่ ๑ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติคือลำตะคองไหลผ่าน ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๒ บ้านหนองไทร หมู่ที่ ๒ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติคือสระหนองไทร ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๓ บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติคือบึงชะอม ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๔ บ้านหนองขาม หมู่ที่ ๔ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติคือลำช่องโค ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๕ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติคือบึงทับช้าง ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๖ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๖ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติคือบึงทับช้าง ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๗ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๘ บ้านชะอม หมู่ที่ ๘ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติคือบึงชะอม ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๙ บ้านชะอม หมู่ที่ ๙ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติคือลำช่องโคไหลผ่าน ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๑๐ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๐ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติคือบึงโตนด ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๑๑ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๑ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติคือบึงโตนด ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๑๒ บ้านหนองระเวียง หมู่ที่ ๑๒ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๑๓ บ้านหนองสมอ หมู่ที่ ๑๓ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๑๔ บ้านโนนมะกอก หมู่ที่ ๑๔ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติคือลำช่องโคไหลผ่าน ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓.๑๕ บ้านหนองพะลาน หมู่ที่ ๑๕ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติคือลำช่องโคไหลผ่าน ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี สูงสุด ๙๐๐ มิลลิเมตร ต่ำสุด ๒๐ มิลลิเมตร อากาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๔ - ๓๒ องศาเซลเซียส

ใบงานที่ ๔.การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชนของตำบลหนองระเวียง

๔.๑ บ้านยอแยง หมู่ที่ ๑

ประวัติหมู่บ้าน จากการบอกเล่าของคนรุ่นก่อนๆเล่าว่า คนกลุ่มแรกที่มาอยู่ก่อนคือชาวเขมรที่อพยพมาเพื่อก่อสร้างปราสาทหินพนมวันท์ แต่จะต้องใช้เวลาในการเดินทางมาสร้างถึง ๓ วันจึงจะมาถึงที่สร้าง แต่เมื่ออพยพมาถึงหมู่บ้านแห่งนี้ได้เกิดโรคระบาดขึ้นคือโรคอหิวาห์ ชาวบ้านจึงจำเป็นต้องอพยพย้ายเข้ามาอยู่ในที่ที่เป็นหมู่บ้าน และที่แห่งนี้แต่ก่อนเป็นป่าที่รกมากและมีสัตว์ป่าอาศัย

อยู่ชุกชุม เช่น เสือ แต่สำหรับชื่อของหมู่บ้านนั้นเกิดจากการที่ขบวนม้าของยาโมที่กลับจากลาวเมื่อมาถึงหมู่บ้านแห่งนี้ก็เกิดอาการเหนื่อยล้าเพราะเป็นทรายแดงย่ำก็ร้อนทำให้ม้าต้องเดินทางด้วยความอ่อนล้า และการเดินลักษณะนี้เรียกว่า “เดินย่องแย่ง” แล้วต่อจากนั้นมาจึงค่อยแผลงจากย่องแย่งมาเป็นย่องแย่งเหมือนในปัจจุบันนี้

๔.๒ บ้านหนองไทร หมู่ที่ ๒

ประวัติหมู่บ้าน แต่เดิมนั้น หมู่บ้านหนองไทร มีชื่อว่า “หมู่บ้านเรไร้อง” ซึ่งเรียกชื่อตามสภาพแวดล้อมที่เป็นป่า และมีเสียงเรไร้องกล่อมหมู่บ้าน ต่อมา มีหนองน้ำเกิดขึ้นในพื้นที่เพาะปลูก และมีต้นไทรอยู่กลางหนอง ชาวบ้านจึงเรียกกันว่า “หนองไทร” จนกลายมาเป็นชื่อเรียกหมู่บ้านในปัจจุบันนี้

๔.๓ บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓

ประวัติหมู่บ้าน บ้านหนองม่วง สมัยที่ยังไม่มีการตั้งเป็นหมู่บ้าน สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านเป็นป่าโจษ ต่อมาได้มีชาวบ้านที่อพยพมาจากหมู่บ้านชะอม ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ได้มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านหนองม่วง เนื่องจากเป็นบุคคลแรกที่มาก่อตั้งหมู่บ้าน จากข้อมูลที่ได้จากชาวบ้าน ในหมู่บ้านไม่มีผู้ใดทราบเหตุที่กลุ่มชาวบ้านอพยพมาจากบ้านชะอม ว่าอพยพมาเพราะเหตุใด เนื่องจากคนแก่ที่ยังมีชีวิตอยู่เป็นรุ่นหลานซึ่งการอพยพ ได้อพยพมาตั้งแต่รุ่นปู่ตายาย และหมู่บ้านหนองม่วง เริ่มก่อตั้งในปีประมาณ พ.ศ. ๒๒๙๔ หรือประมาณ ๒๕๐ ปีมาแล้วและป่าในอดีต ปัจจุบันนี้ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ แต่ก็มีบางส่วนหมดไปกับการถางป่า เพื่อปลูกที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำนา ส่วนป่าที่เหลือปัจจุบันเป็นป่าสงวนของหมู่บ้าน

๔.๔ บ้านหนองขาม หมู่ที่ ๔

ประวัติหมู่บ้าน บ้านหนองขาม สาเหตุที่ตั้งชื่อว่า บ้านหนองขามสระเพลง เนื่องจากในสมัยก่อนที่ตั้งของหมู่บ้านในปัจจุบันมีต้นไม้ชนิดหนึ่ง เรียกว่า ต้นมะขาม ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก เมื่อมาสร้างบ้านเรือนแล้วได้ขุดบ่อขึ้นมาเก็บกักน้ำเพื่อใช้อุปโภค บริโภค และใช้ทำการเกษตร เมื่อขุดบ่อเสร็จแล้วได้หาเพลงโคราชมาฉลอง ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า บ้านหนองขามสระเพลง ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านยังไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัดว่าอพยพมาจากที่ใด แต่สันนิษฐานว่า น่าจะมาจากจับจองขยายที่ทำกินเพิ่มขึ้น จึงออกมาอาศัยอยู่ตามหัวไร่ปลายนา เพื่อทำการเกษตร เมื่อมีลูกหลานสืบต่อกันมามากขึ้นจึงอาศัยอยู่เป็นการถาวร สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพล้อมรอบไปด้วยทุ่งนาและมีลำน้ำมูลไหลผ่านทางด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้าน สำหรับการเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคในหมู่บ้านเริ่มจากปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้มีถนนลูกรังตัดผ่านเข้ามาในหมู่บ้านแทนถนนเดิมซึ่งเป็นทางเกวียน ความยาวประมาณ ๓,๐๐๐ เมตร ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ไฟฟ้าเข้ามาสู่หมู่บ้าน

๔.๕ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ และหมู่ที่ ๖

ประวัติหมู่บ้าน บ้านทับช้าง จากการสอบถามผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน พอที่จะทำความเข้าใจว่า สถานที่ตั้งของหมู่บ้าน เดิมทีได้มีกองทัพช้างผ่านเพื่อไปทำสงคราม หลังจากเสร็จศึก

สงคราม สถานที่แห่งนี้ก็ไม่มีกองทัพผ่านอีกเลย สมัยก่อนเรียกว่า ทัฟร้าง ต่อมาเพี้ยนเป็นทับช้าง ไม่ปรากฏหลักฐานว่าบุคคลกลุ่มใดเข้ามาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนก่อน แต่สันนิษฐานว่าตั้งมาประมาณ ๓๐๐ กว่าปี สาเหตุของการตั้งถิ่นฐาน สันนิษฐานว่า เกิดจากการแสวงหาที่ทำกินใหม่และเดินทางมาแลกเปลี่ยนสินค้ากัน และถ้าเข้ามาในหมู่บ้านจะเห็น ศาลช้าง ที่ชาวบ้านได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านและคนทั่วไปได้ร่วมกันสักการบูชาเพื่อระลึกถึงการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของช้าง และการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขระหว่างคนและช้าง และคนกลุ่มแรกที่เข้ามาก่อตั้งหมู่บ้าน สันนิษฐานว่าเป็นชาว พมาย นครราชสีมา ได้เข้ามาบุกเบิกและพัฒนาพื้นที่ที่รกร้าง ให้เป็นหมู่บ้านที่น่าอยู่ บ้านทับช้างเป็นที่ราบลุ่ม อาชีพแรกคือการทำไร่ ทำนา ทำสวน

๔.๖ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗

ประวัติหมู่บ้าน เมื่อประมาณ ๒๐๐ ปีมาแล้วได้มีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งมาตั้งบ้านเรือนทำมาหากินในบริเวณหมู่บ้าน เดิมเป็นมาบหรือแอ่ง มีต้นมะค่าขึ้นเต็มไปหมด แล้วอยู่มาก็มีการขยายครัวเรือนเพิ่มขึ้นมาตามลำดับจนเป็นหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงปรึกษากันว่าเราควรจะต้องซื้อหมู่บ้านได้แล้ว และก็มีผู้เฒ่าคนหนึ่งเห็นว่าเราควรตั้งชื่อตามนามที่เราเคยเห็นและอาศัย เลยตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านมาบมะค่า เพราะเดิมที่เป็นมาบ หรือ แอ่ง มีต้นมะค่าขึ้นเต็มไปหมด

๔.๗ บ้านชะอม หมู่ที่ ๘ และหมู่ที่ ๙

ประวัติหมู่บ้าน จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน เมื่อประมาณ ๑๕๐-๒๐๐ ปีมาแล้วได้มีผู้คนได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณที่เป็นที่ตั้งหมู่บ้านในปัจจุบัน แต่ไม่ปรากฏการบันทึกไว้ว่าเป็นคนกลุ่มใด โดยบริเวณนี้ได้มีการสันนิษฐานจากชื่อหมู่บ้านชะอมว่า เป็นบริเวณที่ผู้อพยพเข้ามามีสระน้ำ ซึ่งในปัจจุบันยังคงมีอยู่แต่มีการขุดลอกเป็นบึงชะอม และบริเวณสระน้ำมีป่าต้นชะอมขึ้นอยู่มากจึงเรียกสระน้ำนี้ว่า “สระชะอม” เมื่อมีการขยายตัวของจำนวนประชากรมากขึ้นทำให้ต้องถางป่าทำให้ชะอมหมดไป ชาวบ้านที่มาตั้งรกรากจึงตั้งชื่อชุมชนแทนสัญลักษณ์ที่มีอยู่เดิมว่า “บ้านสระชะอม” ซึ่งต่อมาคนในชุมชนจะเรียกชื่อสั้นลงจนติดปากตลอดมาว่า “บ้านชะอม” หรือที่ชาวบ้านในหมู่บ้านเรียกว่า “บ้านชะอม” ตามภาษาท้องถิ่นมาจนถึงปัจจุบัน

๔.๘ บ้านโดนด หมู่ที่ ๑๐ และหมู่ที่ ๑๑

ประวัติหมู่บ้าน บ้านโดนด จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน คนกลุ่มแรกที่เริ่มเข้ามาก่อตั้งเป็นชนพื้นเมืองชาวเขมร เชื่อกันว่าหมู่บ้านแห่งนี้มีอายุประมาณ ๓๐๐ ปีเศษ จากการค้นพบซากวัดร้าง (เป็นวัดราษฎร์) ในสมัยโบราณ วัดนี้ตั้งอยู่ท้ายบึงหัวทะเล มีอาณาเขตกว้างขวาง หัวบึงอยู่วัดหัวทะเลและวัดศาลาทอง ซึ่งอยู่ทางด้านประตูชัยณรงค์ (ประตูน้ำ) ทิศใต้ของกำแพงเมือง นครราชสีมา บึงนี้เป็นที่กักเก็บน้ำสำหรับเลี้ยงตัวเมือง ส่วนปลายบึงหรือท้ายบึง ซึ่งเป็นทางน้ำไหลไปสู่ลำน้ำมูลติดกับหมู่บ้านโดนด บ้านพะไล บ้านพะเนา บ้านมะเริง และบ้านพระพุทธร เมื่อธรรมชาติเปลี่ยนแปลงทำให้บึงที่มีความกว้างใหญ่เริ่มตื้นจืด ประกอบกับการก่อสร้างทางรถไฟและถนนหนทางทำให้เกิดการปิดกั้นน้ำที่ไหลลงสู่บึง จนปริมาณน้ำน้อยลง จากบึงกลายเป็นหนองน้ำ ซึ่งรอบ ๆ หนองน้ำจะมีต้นตาลโดนดขึ้นเรียงรายโดยรอบเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงเรียกว่า “บ้านตาลโดนด” แล้ว

จึงเพี้ยนมาเป็น “บ้านโตนด” จนถึงปัจจุบันนี้ บ้านโตนดมีจำนวนครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น จึงแบ่งการปกครองออกเป็น ๒ หมู่บ้าน คือ หมู่ ๑๐ และหมู่ ๑๑ ส่วนหมู่ ๑๑ นั้น จะรู้จักกันในนาม “บ้านใหญ่” ส่วนหมู่ ๑๐ จะเรียกว่า “บ้านหัวบึง” เพราะอยู่ติดกับหนองน้ำ

๔.๙ บ้านหนองระเวียง หมู่ที่ ๑๒

ประวัติหมู่บ้าน บ้านหนองระเวียง เริ่มก่อตั้งมาได้ประมาณ ๒๐๐ ปี ชื่อ หนองระเวียง เป็นชื่อที่แสดงบอกถึงสัญลักษณ์ของสภาพหมู่บ้าน คือ มีที่ดินที่อุดมสมบูรณ์ มีหนองน้ำทำการเกษตรกรรมในที่ดอนและมีต้นไม้อื่นๆ ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก บริเวณตามป่าและริมหนองน้ำ คือ ต้นระเวียง เป็นไม้ยืนต้น มีหนามตามกิ่งก้านลักษณะคล้ายต้นกะสัง มีผลแต่กินไม่ได้ คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน คือ ชนกลุ่มที่อพยพมาจากบริเวณทุ่งสัมฤทธิ์ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา เนื่องจากอพยพหนีภัยจากภัยสงครามในช่วงสมัยนั้น เมื่อมีการอพยพเข้ามาจึงเริ่มมีการก่อสร้างบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ถนนหนทางซึ่งปัจจุบันยังมีซากวัดอุโบสถ อาทิ หม้อ จาน ชาม อยู่ในบริเวณที่เรียกว่า ทุ่งทัพวังของหมู่บ้าน สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านก่อนที่จะตั้งหมู่บ้าน มีลักษณะเป็นป่าที่บมีไม้ยืนต้นหลายประเภท อาทิ ไม้เต็ง ไม้รัง มีทุ่งนาเป็นที่ลุ่มสำหรับให้หมู่บ้านทำการเกษตร เป็นการทำนาข้าวไร่ ที่ดินมีลักษณะเป็นดินทราย การเพาะปลูกจึงไม่เจริญงอกงามเท่าไรนัก

๔.๑๐ บ้านหนองสมอ หมู่ที่ ๑๓

ประวัติหมู่บ้าน บ้านหนองสมอ เริ่มก่อตั้งเมื่อประมาณปี ๒๔๖๔ หรือประมาณ ๙๖ ปีมาแล้ว แต่เดิมที่ตั้งของหมู่บ้านเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วย ป่าไม้ ป่าไผ่ และพันธุ์ไม้ป่านานาชนิดและมีหนองน้ำอยู่ ๑ แห่งและได้มี นายชื่น แจกมะดัน ซึ่งเดิมอาศัยอยู่บ้านสระเพลง ที่อยู่ติดกันกับหมู่บ้านหนองสมอ ได้มองเห็นว่าหมู่บ้านสระเพลงมักจะเกิดภัยน้ำท่วมทุกปี และประกอบกับประชากรเริ่มมากขึ้นจึงทำให้เกิดการแย่งที่ทำกินกันทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่ในหมู่บ้านไม่เพียงพอกับจำนวนของประชากรที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นนายชื่น แจกมะดัน จึงเริ่มมองหาที่ทำกินใหม่ให้กับครอบครัว จนได้มาพบพื้นที่ เป็นบ้านหนองสมออยู่ในปัจจุบัน นายชื่น แจกมะดัน ได้อพยพครอบครัวมาปลูกกระท่อมอยู่ข้างหนองน้ำ และบริเวณหนองน้ำนั้นมีต้นสมอขึ้นอยู่มากมายจึงทำให้เป็นที่มาของชื่อหมู่บ้านว่า บ้านหนองสมอ และในระยะต่อมาชาวบ้านจากหมู่บ้านอื่นๆ ก็เริ่มอพยพเข้ามาอยู่มากขึ้นจนเป็นหมู่บ้านจนถึงทุกวันนี้

๔.๑๑ บ้านโนนมะกอก หมู่ที่ ๑๔

ประวัติหมู่บ้าน จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน คนกลุ่มแรกที่มาตั้งบ้านเรือนคือ ปู่พุ่ม ย่าพู่ คงเพชรพะเนา ได้อพยพมาจากบ้านโตนด หมู่ ๑๑ มาอยู่บริเวณหนองแพบ ริมลำน้ำช่องโค แต่ด้วยบริเวณหนองแพบเกิดน้ำท่วมบ่อย จึงได้ขยับมาอยู่บริเวณ “หนองมะกอก” ซึ่งมีต้นมะกอกใหญ่อยู่ริมหนอง ต่อมาหนองมีขนาดเล็กลงและมีสภาพเป็นโนนสูง จึงเรียกชื่อหมู่บ้านใหม่ว่า “บ้านโนนมะกอก” จนถึงปัจจุบัน

๔.๑๒ บ้านหนองพะลาน หมู่ที่ ๑๕

ประวัติหมู่บ้าน จากคำบอกเล่าของผู้นำชุมชนในหมู่บ้านหนองพะลาน หมู่ ๑๕ เริ่มก่อตั้งประมาณปี พ.ศ.๒๓๐๐ หรือประมาณ ๒๐๐ กว่าปีมาแล้ว เมื่อก่อนได้ขึ้นอยู่กับหมู่ ๔ บ้านหนองขามแล้วเปลี่ยนมาเป็นหมู่ ๑๓ บ้านหนองสมอ และสุดท้ายได้แยกย้ายออกมาอีกครั้งเป็น หมู่ ๑๕ บ้านหนองพะลาน ในปัจจุบัน เมื่อก่อนมีวัดเก่าแก่ที่หนองพะลานมีทหารมาอยู่ แล้วได้เกี่ยวหญ้ามาเมือง ขุดหนองชาวบ้านได้เรียกว่าหนองพะลาน (เมื่อก่อนเรียกบ้านโนนสมบุรณ์) คนกลุ่มแรกที่ได้ก่อตั้งหมู่บ้าน คือ ปู่อุ่นได้เดินทางมาจากวัดอีสาน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปู่อุ่นที่เวลานี้ไม่ได้เป็นพระแต่เป็นเด็กวัดมาก่อน ปู่อุ่นได้มาผูกพันกับผิมาเช่าที่ป่าอยู่กับป่า มีบ้านอยู่ ๓ หลัง ก็คือบ้านลูกๆของปู่เอง ก่อนที่ปู่จะมาปักรากฐานอยู่ที่นี้เคยมีคนมาอยู่แล้วแต่อยู่ไม่ได้เพราะได้เป็นไข้ป่าตายหมด และในปัจจุบันนี้ที่ดินทำกินยังเป็นส.ป.ก. ๔-๐๑ อยู่เป็นส่วนใหญ่

ใบงานที่ ๕.การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นของตำบลหนองระเวียง

๕.๑ กรวย ชื่ออื่น ๆ กรวยน้ำ กรวยสวน กะเพราพระ ตือ ระแะ ตุมพะราพะระ ยางู ระหัน หัน ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลาง สูง ๑๐-๒๕ เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นรูปกรวยคว่ำกิ่งแตกเกือบตั้งฉากกับลำต้น ปลายกิ่งห้อยลง เปลือกเรียบสีน้ำตาลปนเทา มีช่องระบายอากาศทั่วไป มีรากค้ำยันบริเวณโคนต้น ใบใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปขอบขนานหรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง ๔-๘ ซม. ยาว ๑๕-๒๕ ซม. ปลายใบแหลม โคนใบมนหรือแหลม ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีนวล เส้นแขนง ใบข้างละ ๑๐-๑๘ เส้น ใบห่อเข้าเล็กน้อย ก้านใบยาว ๐.๕-๑ เซนติเมตร ดอก สีเหลืองมีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงตามซอกใบที่หลุดร่วงหรือตามกิ่ง ดอกแยกเพศอยู่ร่วมต้น ช่อดอกเพศผู้แตกแขนงกว้างกว่าช่อดอกเพศเมีย ดอกขนาดเล็กมีจำนวนมาก วงกลีบรวมติดกันปลายแยกเป็น ๒ แฉก ดอกบานเต็มที่กว้าง ๑.๕-๒ มิลลิเมตร แคมีขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อยดอกบานเต็มที่กว้าง ๓ - ๕ มม. ผล ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ทรงกลม ขนาด ๒-๓ เซนติเมตรออกเป็นพวง ๒-๗ ผล ผลสุกสีส้ม เมล็ดรูปไข่ ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก มีนาคม - เมษายน ผล พฤษภาคม - มิถุนายน ประโยชน์ เปลือกต้มน้ำดื่มแก้อาการเจ็บคอ สถานที่พบบ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ และบ้านโตนด หมู่ที่ ๑๑

๕.๒ กระโดน ชื่ออื่น ๆ กระโดน, ผักกระโดน, กระโดนบก, กระโดนโคก , ผักปุย, ปุยกระโดน ปุยขาว, ผักฮาด, หูกวาง ลักษณะทั่วไป เป็นไม้ต้นขนาดกลางความสูงประมาณ ๑๐-๓๐ เมตร ลำต้นมักเตี้ยและมีกิ่งก้านสาขามาก เรือนยอดเป็นพุ่มกลมแน่นทึบเปลือกต้นเป็นสีเทาหนาและแตกออกเป็นแผ่นๆบางที่อาจถูกไฟป่าเผาทำให้เปลือกออกเป็นสีดำคล้ำจะทิ้งใบหมดและผลิใบใหม่พร้อมออกดอกเต็มต้น ใบ ใบเป็นใบเดี่ยวรูปไข่กลับออกเรียงเวียนกันตามปลายกิ่งขนาดใบ กว้าง ๑๒-๑๕ ซม. ยาวประมาณ ๒๕-๓๐ ซม. ขอบใบหยิก ดอก ดอกออกเป็นเดี่ยวหรือเป็นช่อๆละ ๒-๓ ดอกกลีบดอกและกลีบรองดอกอย่างละ ๔ กลีบ กลีบดอกมีสีขาวหรือสีขาวนวล ร่วงง่ายกลีบดอกเชื่อมกันเป็นรูประฆัง เกสรตัวผู้ยาวและเป็นเส้นฝอยสีแดงจำนวนมาก ผล ผลโตกลม กว้างประมาณ ๕ ซม. ยาว ๖.๕ ซม. ภายในมีเมล็ดเป็นจำนวนมาก ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก ม.ค.-ก.พ. ผล ส.ค.-ธ.ค. ประโยชน์ยอด

อ่อนและดอกใช้รับประทาน ใบให้มีรสเผ็ดใช้ปรุงเป็นน้ำมันสมานแผลและ เปลือกและผลใช้เป็นยาฝาดสมาน ดอกและน้ำจากเปลือกใช้ผสมกับน้ำผึ้งใช้ทานเป็นยาแก้หวัด แก้ไอทำให้ชุ่มคอและเป็นยาบำรุงสำหรับสตรีหลังคลอดบุตร, ผลเป็นยาช่วยย่อยอาหาร เมล็ดเป็นยาแก้พิษ รากและใบใช้เป็นยาเบื่อปลา สถานที่พบ บ้านยองแยง หมู่ที่ ๑ บ้านหนองไทร หมู่ที่ ๒ และบ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗

๕.๓ กระทุ่ม ชื่ออื่น ๆ กระทุ่มคลอง ก้านเหลือง กะเลอ ลักษณะทั่วไปไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง ๒๐-๒๕ เมตร ผลัดใบปีละครั้ง เปลือกสีน้ำตาลปนดำ แตกเป็นร่องตามยาว ใบ ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม ใบรูปมนหรือรูปไข่ ดอก ดอกมีสีเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกรวมเป็นช่อกระจุกแน่น ที่ตามซอกใบหรือปลายกิ่ง ผล ผลสีน้ำตาลเล็กๆ รวมเป็นกลุ่มกลม ผิวขรุขระ สีน้ำตาลผิวเข้ม ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก กันยายน - ตุลาคม ผล พฤศจิกายน - ธันวาคม ประโยชน์ ผลรับประทานได้ เปลือกรากให้สีย้อมสีเหลือง ใบรักษาไข้ ไม้ใช้ทำเครื่องเรือน และกลองรำมะนา สถานที่พบ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ บ้านชะอม หมู่ที่ ๘ และบ้านโตนด หมู่ที่ ๑๐

๕.๔ กระบก ชื่ออื่น ๆ กระบก จะบก จำเาะ สะอ้ง บก หมากบก มะมัน มะลิ้น หลักกาย ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง ๑๐-๓๐ เมตร ผลัดใบ ลำต้นเปลาตรงโคนต้นมักเป็นพอน ใบ ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่ รูปรี หรือรูปรีแกมรูปขอบขนานจนถึงรูปใบหอกปลายใบสอบเรียวเป็นติ่งมน โคนใบมนแหลมหรือเว้าเล็กน้อย ขอบเรียบมีหูใบที่มีลักษณะพิเศษคือมีมันหุ้มยอด เรียวแหลม โคนเล็กน้อยเป็นรูปดาบ ดอก ช่อดอกออกตามง่ามใบ และปลายกิ่ง สีขาวอมเขียวอ่อน กลีบเลี้ยง ๕ กลีบกลีบดอก ๕ กลีบ เกสรเพศผู้ ๑๐ อัน ผล ผลรูปกลมรีหรือค่อนข้างเป็นรูปไข่ แบนเล็กน้อย คล้ายผลมะม่วงขนาดเล็กผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเหลือง มีเนื้อหุ้มห่อมีเนื้อนุ่ม เมล็ดแข็งเนื้อในเมล็ดมีสีขาว มีน้ำมัน ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก ธันวาคม - มกราคม ผล มกราคม - กุมภาพันธ์ ประโยชน์ ไม้ใช้ทำฝืน ถ่าน ให้ความร้อนสูง ทำเครื่องมือกลึงกรรมและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในร่มเนื้อในเมล็ดกินได้ น้ำมันที่ได้จากเนื้อในเมล็ดใช้ทำอาหาร สบู่ และเทียนไข สถานที่พบ บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ บ้านหนองขาม หมู่ที่ ๔ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ บ้านชะอม หมู่ที่ ๘ บ้านโนนมะกอก หมู่ที่ ๑๔ และบ้านหนองพะลานหมู่ที่ ๑๕

๕.๕ กระพี้จั่น ชื่ออื่น ๆ กระพี้จั่น จั่น ปี้จั่น ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ผลัดใบ สูง ๘ - ๒๐ เมตร เรือนยอดทรงกลม โคนต้นเป็นพุ่มพอน เปลือกสีน้ำตาลหรือ น้ำตาลเทาแตกเป็นสะเก็ดเล็ก ๆ ตามกิ่งมีรอยแผลทั่วไป ใบ ประกอบรูปขนนก ออกเวียนสลับ มีใบย่อย ๗ - ๒๑ ใบ แผ่นใบย่อยรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง ๑ - ๓ เซนติเมตร ยาว ๓ - ๗ เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนมนหรือแหลม แผ่นใบบาง ดอก รูปออกถั่ว สีขาวปนม่วง ออกตามกิ่งและง่ามใบ ผล ผล เป็นฝักแบน โคนแคบกว่าปลาย กว้าง ๒ - ๒.๕ เซนติเมตร ยาว ๙ - ๑๒ เซนติเมตร เปลือกเกลี้ยงหนาคัลลายแผ่นหนัง ขอบเป็นสัน เมล็ดสีน้ำตาลดำ ๑ - ๔ เมล็ด แต่ถ้าสุกมากจะมีสีคล้ำเกือบดำ ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก กุมภาพันธ์ - มีนาคม ผล เมษายน - พฤษภาคม ประโยชน์ ไม้ทำเยื่อกระดาษ ด้ามเครื่องมือ ของเล่นเด็ก ทำดอกไม้ประดิษฐ์ สถานที่พบ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕

๕.๖ กระสัง ชื่ออื่น ๆ หมากกระสัง (กลาง) กระสัง (ใต้) หมากสัง ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูงประมาณ ๕-๑๐ เมตร แผ่กิ่งก้านจำนวนมาก ตั้งฉากกับลำต้นออกเป็นทรงพุ่ม ลำต้นและกิ่งก้าน มีหนามแหลมยาว แข็ง ประมาณ ๑ - ๒ เซนติเมตร ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว หรือสองชั้น ออกเวียนเป็นเกลียวตามกิ่ง ใบอ่อนออกเป็นคู่ตรงข้ามกัน ตรงปลายมีใบยอดเพียงใบเดียว ใบกลมรี ขอบใบเว้าเข้าหาเส้นกลางใบ ดอกคล้ายกังปลา มี ๓-๕ แฉก แผ่นใบโค้งขึ้นด้านบนเล็กน้อย สีเขียวเข้ม เป็นมันวาว ความยาวประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร ฐานใบแหลม มน หรือกลม ตามผิวใบมีต่อมน้ำมัน ดอกออกเป็นช่อแยกแขนงที่ซอกใบ คล้ายดอกกระถิน เป็นพู่ๆ มีสีขาว กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมี ๕-๖ กลีบ เกสรเพศผู้มี ๑๐-๑๒ อันแยกกัน เกสรเพศเมียมี ๑ อัน ผลสีเขียวคล้ายผลมะนาว รูปกลม มีขนาดประมาณ ๒.๕ นิ้ว เมื่อแก่จัดสีน้ำตาลเปลือกแข็งและหนา มีเมล็ดจำนวนมาก ผลมีรสเปรี้ยว ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก สิงหาคม - กันยายน ผล ตุลาคม - พฤศจิกายน ยอดอ่อน และใบอ่อนกินสด เป็นผักได้ ราก ต้มน้ำดื่ม หรือฝนน้ำกิน แก้ไข้ ผลอ่อน แก้ไข้ ใบ แก้ท้องอืดเฟ้อ ใบ รสฝาดมัน บำรุงร่างกาย สมานบาดแผล แก้ท้องเดินสถานที่พบ บ้านयोगแยง หมู่ที่ ๑ บ้านหนองไทร หมู่ที่ ๒ บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ บ้านหนองขาม หมู่ที่ ๔ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ บ้านมาบมะค่า หมู่ ๗ บ้านชะอม หมู่ที่ ๘ บ้านโนนมะกอก หมู่ที่ ๑๔ และบ้านหนองพะลานหมู่ที่ ๑๕

๕.๗ กะหาด ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูง ๒๕ เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาล ต้นแก่ผิวจะหยาบ ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปมนแกมรูปไข่ ยอดอ่อนมีขนสีน้ำตาลออกแดง ดอกออกเป็นช่อเดียว ดอกสีเขียวปนเหลืองอ่อน ดอกที่ซอกใบค่อนข้างกลม ก้านสั้น แยกเพศอยู่บนต้นเดียวกัน ออกตามง่ามใบ ผลกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒-๓.๕ ซม. เปลือกมีจุดแต้มสีน้ำตาลอมแดง เมล็ดรูปคล้ายเกือกม้า รูปไต ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก กุมภาพันธ์ - เมษายน ผล มีนาคม - พฤษภาคม ประโยชน์ ผลสุกรับประทานได้ เปลือกต้นรสฝาด เคี้ยวกับหมากใช้แทนสีเสียด เนื้อไม้ทำเป็นยาถ่ายพยาธิ หรือต้มน้ำดื่มเป็นยาระบาย สถานที่พบ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ บ้านชะอม หมู่ที่ ๘ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๐ และ ๑๑

๕.๘ ขี้หนอน ชื่ออื่นๆ ขี้หมอด ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลาง สูง ๒๕ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดรูปไข่หรือเป็น พุ่มกลมแต่โปร่งเปลือกเรียบสีเทาดำ แตกเป็นสะเก็ดเล็กละเอียด มีรูระบายอากาศสีน้ำตาลทั่วกิ่งและลำต้น ตามลำต้นมีรอยต่างขาวทั่วไป ใบประกอบแบบขนนก ปลายคู่ เรียงเวียนสลับ มี ๕ - ๘ คู่ ใบย่อยเรียงตัวตรงกันข้ามใบรูปรีหรือรูปแกมรูปขอบขนาน กว้าง ๒ - ๖.๕ ซม. ยาว ๕- ๖ ซม. โคนใบเบี้ยว ปลายใบมนหรือสอบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเป็นมัน ด้านล่างมีขนสั้นนุ่ม แผ่นใบห่อเข้าเล็กน้อย ขอบใบเรียบ เส้นแขนงใบข้างละ ๗- ๘ เส้น ก้านใบย่อยยาว ๑ - ๓ มม. ดอกสีขาว หรือ สีเหลือง ขนาดเล็ก ออกเป็นช่อ แบบช่อแยกแขนงตามซอกใบค่อนข้างไปตามปลายกิ่ง ช่อดอกยาว ๑๐ - ๒๐ ซม. กลีบเลี้ยงสีเขียว ๕ กลีบ ดอกบานเต็มที่กว้าง ๓ - ๔ มม.ผลแห้งมีปีกยาว ๓ ปีก เรียงตามยาวของตัวเมล็ด กว้าง ๑ - ๒ ซม. ยาว ๒-๓ ซม. สีน้ำตาลอ่อนเมล็ดรูปไข่ ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก ธันวาคม - มกราคม ผล กุมภาพันธ์ - เมษายน ประโยชน์ ผลทำไม้ประดับแห้ง เปลือกต้นแก้ไข้ ดับพิษร้อน

แก้หวัด เปลือกหุ้มบางๆ แขน้ำแล้วคนให้เกิดฟองขาว ฟองใช้พอกศีรษะเด็กแก้หวัดหรือใช้ทำความ สะอาดชักเสื่อผ้าได้ สถานที่พบ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๐

๕.๙ แคนา ชื่ออื่น ๆ แคนเก็ด แคนขาว แคนทราย แคนแ่น แคนป่า แคนฝอย แคน พูฮ่อ แคนยอตดำ แคนยาย แคนอว ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดเล็กถึงกลาง สูง ๑๐-๒๐ เมตร ผลัดเรือน ยอดเป็นพุ่มทึบรูปไข่ ลำต้นเปลาตรง มักแตกกิ่งต่ำ เปลือกสีน้ำตาลเทาเรียบหรือแตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ ทั่วไป ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ ช่อใบเรียงตรงข้ามเป็นคู่ ใบย่อย ๕-๗ คู่ เรียงตรงข้าม ใบรูปรี หรือรูปรีแกมรูปไข่กลับกว้าง ๓-๕ ซม. ยาว ๑๐ เซนติเมตร ปลายใบแหลม-ยาว คล้ายหาง โคนใบสอบ และเบี้ยว ใบเกลี้ยง แผ่นใบบาง ผิวใบ ด้านล่างมีตุ่มหูดรูปรี ขอบใบจักช่วงปลายใบ เส้นแขนงใบข้างละ ๕-๗ เส้น ก้านใบย่อยยาว ๐.๕-๓ ซม. ดอก สีขาว ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกสั้นตามปลายกิ่งช่อ ยาว ๒-๓ ซม. มี ๓-๗ ดอก กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกับและปลายแยกออกเป็นรูปกาบรองดอก กลีบดอก โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปแฉดอกบานกลางคืน ดอกบานเต็มที่กว้าง ๖-๘ ซม. ผลเป็นฝักแห้งแตกแบน ทรง ขอบขนาน กว้าง ๑.๒-๒ ซม. ยาวถึง ๑๐ ซม. ผิวเรียบ หนาและแข็ง ฝักบิดไปมา เมล็ดบางมีซีก มี เมล็ดจำนวนมาก ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก กุมภาพันธ์ - มีนาคม ผล มิถุนายน - สิงหาคม ประโยชน์ ดอกและยอดอ่อนรับประทานได้ ให้ร่มเงา สถานที่พบ บ้านทับช้าง หมู่ ๕ บ้านโตนด หมู่๑๑

๕.๑๐ จัน ชื่ออื่น ๆ จันขาว จันลูกหอม จันโอ จันอิน ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น ขนาดกลาง สูง ๑๐-๒๐ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดพุ่มกลมทึบหรือรูปไข่ ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีดำ แตกเป็นสะเก็ดทั่วไป ใบเดี่ยวเรียงสลับ ใบรูปขอบขนานหรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง ๒-๓ ซม. ยาว ๗-๑๐ ซม. มนหรือสอบแคบ ใบมีขนประปราย ขอบใบหยัก เส้นแขนงใบข้างละ ๑๐-๑๔ เส้น ก้านใบ ยาว ดอกเพศผู้และเพศเมียต่างต้นกับ ดอกเพศผู้สีครีมออกเป็นช่อเล็กๆ ประมาณ ๓ ดอก กลีบเลี้ยง และกลีบดอก มี ๕ กลีบ ส่วนต่างๆ มีขนสีน้ำตาลแดง ดอกเพศเมียสีขาวหรือครีม ออกเป็นดอกเดี่ยวตาม กิ่งเล็กๆ ดอกมีลักษณะเช่นเดียวกับดอกเพศผู้แต่มีขนาดใหญ่กว่ารังไข่ ผลสดแบบมีเนื้อหลายเมล็ดทรง กลมหรือแป้น กว้าง ๔-๕ ซม. ยาว ๓-๔ ซม. สุกสีเหลืองนวล ผิวผลเกลี้ยงผลแก่จัดและจุผลมีกลีบไม้ เชื่อมติดกับ ปลายกลีบโค้งกลับ ขอบกลีบไม่เป็นคลื่นและกลีบไม่จีบ เมล็ดสีน้ำตาล ระยะเวลาเป็นดอกผล

ดอก พฤษภาคม - มิถุนายน ผล มิถุนายน - กันยายน ประโยชน์ ผลสุก รับประทานได้ มีรสหวานและมีกลิ่นหอม แก้อาการนอนไม่หลับกระวนกระวาย สถานที่พบ บ้านหนอง ไทร หมู่ที่ ๒

๕.๑๑ ตาล ชื่ออื่น ๆ ตะนอด ตาล โตนด ตาลใหญ่ ถาล ทอถู ท้าง ทะเนาด์ โหนด ลักษณะทั่วไป ปาล์มลำต้นเดี่ยว สูงถึง ๓๐ เมตร ไม่ผลัดใบ ลำต้นตั้งตรงไม่แตกกิ่ง พุ่มใบรูปกลม หรือทรงกะบอกที่ปลายยอด เปลือกสีน้ำตาลปนเทา มีร่องลึ้กของก้านใบที่หลุดไปตามขวางลำต้น ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบแผ่รูปกลมคล้ายพัด กว้าง ๑-๑.๕ เมตร ออกหนาแน่นบริเวณเรือนยอด ใบมีร่องเป็นแฉก ๖๐-๘๐ แฉก แผ่นใบมีเกล็ดเล็กๆ ทั้ง ๒ ด้าน ก้านใบหนาสีเหลืองยาว ๑.๕-๒ เมตร มีหนามแข็งตามขอบ ของก้าน ดอกสีขาวอมเหลือง ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงขนาดใหญ่ตามซอกใบ ดอกแยกเพศอยู่ต่าง

ต้น ช่อดอกเพศผู้ห้อยย้อยลง ยาวถึง ๑.๖ เมตร ช่อดอกเพศเมียยาวโค้ง ๑.๒ เมตร ดอกบานเต็มทีกว้าง ๕-๘ มม. ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ทรงกลมสีน้ำตาลถึงม่วงเข้ม ปลายผลสีเหลืองผิวมัน ขนาด ๑๕-๒๐ ซม. ผลติดเป็นกลุ่มแน่น นิยมนำผลอ่อนมารับประทาน ระบุเป็นดอกผล ดอก ก.พ.-มี.ค. ผล เม.ย.-มิ.ย. ประโยชน์ รากและใบใช้ผสมทำยา งวงตาลต้มน้ำดื่มแก้พิษตานซาง ขับพยาธิ กาบหรือก้านใบสดอังไฟแล้วบิบน้ำกินแก้ท้องร่วง หรืออมแก้ปากเปื่อย ผลสุกใช้ทำขนม สถานที่พบ บ้านโตนด หมู่ ๑๑ บ้านชะอม หมู่ ๘

๕.๑๒ ตะคร้อ ชื่ออื่นๆ กอซ้อ กาซ้อง ค้อ คอส้ม เคาะ ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง ๑๕-๒๕ เมตร ผลัดใบเรือนยอดทรงรูปไข่ทึบแตกกิ่งต่ำลำต้นสั้นมักเป็นปุ่มปมและพุ่มพอง เปลือกสีน้ำตาลเทา ดอก ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ทรงไข่แกมขอบ และโคนผลเปลือกเรียบและเกลี้ยง ผลสุกสีน้ำตาลเนื้อสีเหลือง เมล็ดรูปไข่ ระบุเป็นดอกผล ดอก มีนาคม - เมษายน ผล มิถุนายน - สิงหาคม ประโยชน์ ไม้ทำเสาเรือน ต้มเครื่องมีเอ เปลือกแก้ท้องร่วง น้ำมันเมล็ดแกมร่วรงผลสุกมีรสเปรี้ยวอมหวาน สถานที่พบ บ้านโนนมะกอก หมู่ที่ ๑๔ บ้านหนองสมอ หมู่ที่ ๑๓

๕.๑๓ ปรู ชื่ออื่นๆ ปูรี ปู ผูลู มะเกลือกา มะตาปู ลักษณะทั่วไป เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปใบแบบรูปไข่กลับหรือรูปรีค่อนข้างกว้าง ขนาดยาว ๗-๑๐ ซม. กว้าง ๔-๖ ซม. ปลายมนกว้าง โคนใบสอบ เส้นแขนงใบแยกใกล้ๆ โคนใบมี ๕-๗ คู่ ใบสีเขียวเข้ม ใบเป็นใบเดี่ยวออกตามกิ่งก้าน ปลายยอดลักษณะใบมนขอบขนาน เนื้อใบหนาผิวเกลี้ยงเรียบเป็นมัน ขนาดใบกว้างประมาณ ๘-๑๐ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๐-๑๔ เซนติเมตร ดอกช่อดอกเกิดก่อนหรือพร้อมใบชุดใหม่ เกิดเป็นกระจุกตามกิ่ง ดอกสีขาวอมเขียวอ่อนหรือขาวนวล ดอกตูมเป็นหลอด ยาว ๑.๕ ซม. เมื่อบานกลีบดอกซึ่งมี ๕ แฉก จะโค้งม้วนงอลง เกสรเพศผู้เป็นช่อสีขาว ดอกมีกลิ่นหอม ระบุเป็นดอกผล ดอก พฤษภาคม - ธันวาคม ผล มกราคม - กุมภาพันธ์ประโยชน์ เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องมือทางเกษตร ราก เปลือก แก่น ใบ และผลใช้เป็นสมุนไพรรักษาโรคได้หลายชนิด สถานที่พบ บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๖ บ้านชะอม หมู่ที่ ๙ บ้านโนนมะกอก หมู่ที่ ๑๔

๕.๑๔ ผักหวานป่า ชื่อพื้นเมือง ผักหวานป่า ลักษณะทั่วไป เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง ต้นที่โตเต็มที่อาจสูงถึง ๑๓ เมตร แต่ที่พบโดยทั่วไป มักมีลักษณะเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กหรือเป็นไม้พุ่ม เนื่องจากมีการหักกิ่ง เติดยอด เพื่อกะตุ้นให้เกิดกิ่งและยอดอ่อนซึ่งเป็นส่วนที่ใช้บริโภค ใบของผักหวานป่าเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับกัน ใบอ่อนรูปรางแคบรี ปลายใบแหลม สีเขียวอมเหลือง ใบแก่เต็มทีรูปรางรีกว้าง ถึงรูปไข่หรือรูปไข่กลับ ใบสีเขียวเข้ม เนื้อใบกรอบ ขอบใบเรียบ ปลายใบมน ขนาดของใบยาว ๒.๕-๕ ซม. กว้าง ๖-๑๒ ซม. ก้านใบสั้น ช่อดอกแตกกิ่งก้านและเกิดตามกิ่งแก่ หรือตามลำต้นที่ใบร่วงแล้ว ดอกมีขนาดเล็กเป็นตุ่มสีเขียวอัดกันแน่นเป็นกระจุก ขณะที่ยังอ่อนอยู่ ผลอ่อนสีเขียวมีนวลเคลือบ และเปลี่ยนเป็นสีเหลืองถึงเหลืองอมส้ม เมื่อผลสุกแต่ละผลมีเมล็ดเดียว ระบุเป็นดอกผล

ดอก เมษายน - พฤษภาคม ผล มิถุนายน - กรกฎาคม ประโยชน์ ยอดและใบอ่อน นำซอผลอ่อน ๆ สำหรับผลแก่อาจลวกเนื้อทิ้งนำเมล็ดไปต้มรับประทานได้เช่นเดียวกับเมล็ดขุ่น มีรสหวานมัน

การปรุงอาหารจากผักหวานป่า นอกจากต้ม ลวก เป็นผักจิ้มน้ำพริกแล้ว อาจนำไปทำแกง แกงเลียง หรือต้มจืดได้ เช่นกัน สถานที่พบ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗

๕.๑๕ พิกุล ชื่ออื่น ๆ พิกุล ไกรทอง ลักษณะทั่วไป พิกุลเป็นพรรณไม้ยืนต้น ขนาดกลาง ลำต้นมีความสูงประมาณ ๘-๑๕ เมตร ผิวเปลือกสีน้ำตาลเข้ม มีรอยแตกบางๆ ตามยาว ลำต้นแตก กิ่งก้านเป็นพุ่มแน่นกว้างเป็นทรงกลม ใบออกเรียงสลับกัน ใบมนรูปไข่ปลายแหลม ลักษณะโคนใบมนสอบ ขอบใบโค้งเป็นคลื่นเล็ก ใบเป็นมันสีเขียว ขนาดใบ กว้างประมาณ

๓-๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๕-๘ เซนติเมตร ดอกออกดอกเป็นกระจุกตามง่ามใบ หรือยอด มีกลีบดอกประมาณ ๘ กลีบเรียงซ้อนกัน กลีบดอกเป็นจักรเล็กน้อย ดอกเล็กสีขาวนวลมีกลิ่นหอมมาก ผลรูปไข่หรือกลมรี ผลแก่มีสีเสดเนื้อในเหลืองรสหวาน ภายในมีเมล็ดเดี่ยว ขนาดผล กว้างประมาณ ๑-๒ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๒-๓ เซนติเมตร ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก ออกดอกตลอดปี ผล กรกฎาคม - สิงหาคม ประโยชน์ ใบ รสเบื่อฝาด ขำเชื้อกามโรค แก้หิด ดอก รสหอมสุขุม แก้ลมบำรุงโลหิตเมล็ด รสฝืด ขับปัสสาวะ เปลือกต้น รสฝาด ขำแมงกินฟัน (ฟันผุ) แก่เหือกอักเสบบ กระพี้ รสเมาเบื่อ แก้เกลื้อน แก่น รสขมฝืด บำรุงโลหิต สถานที่พบ บ้านหนองพะลาน หมู่ ๑๕

๕.๑๖ มะกอก ชื่ออื่น ๆ มะกอก(กลาง) กอกฤก กูก กอกหมอง(เหนือ) กอกเขา(ใต้-นครศรีธรรมราช) กอก(ใต้) มะกอกดง ไพแซ มะกอกฝรั่ง หมากกอก (อุดร-อีสาน) กระพ้าย พ้าย (กระเหรี่ยง-กาญจนบุรี) ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงประมาณ ๑๐-๔๐ เมตร ลำต้นตรง เรือนยอดเป็นพุ่มกลมโปร่งๆ เปลือกสีเทา เรียบ กิ่งอ่อนจะมีรอยแผลเนื่องจากการหลุดร่วงของใบ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก เป็นช่อชั้นเดียว ใบย่อยออกเป็นคู่ตรงข้ามหรือเยื้องกันเล็กน้อย รูปไข่กลับหรือขอบขนาน ๔-๖ คู่ ใบกว้าง ๓-๔ ซม. ยาว ๗-๑๒ ซม. โคนเบี้ยว ปลายใบมีใบย่อย ๑ ใบ ใบสีอ่อนสีน้ำตาลแดงเรื่อๆ ใบแก่สีเขียวเกลี้ยงเป็นมัน ดอก เป็นดอกช่อ สีขาว ออกตามซอกใบหรือเหนือรอยแผลใบตอนปลายกิ่ง ผลรูปไข่ขนาดกว้าง ๒.๕-๓.๕ ซม. ยาว ๓.๕-๔.๕ ซม. ลูกอ่อนสีเขียวผลแก่สีเหลืองอมเขียว ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก มกราคม-มีนาคม ผล เมษายน - มิถุนายน ประโยชน์ ยอดอ่อน ใบอ่อน รับประทานเป็นผักสด รับประทานร่วมกับ ลาบ ก้อย แก้วป่น ผลสุกนำไปปรุงเป็นเครื่องปรุงรส โดยฝานเป็นชิ้นรวมกับส้มตำมะละกอหรือพริกขี้หนู สถานที่พบ บ้านชะอม หมู่ ๙ บ้านหนองพะลาน หมู่ ๑๕

๕.๑๗ มะค่าโมง ชื่ออื่น ๆ เขง เบง บิน ปั้น มะค่าใหญ่ มะค่าหลวง มะค่าหัวคำ ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่สูง ๒๕ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดแผ่ ค่ายร่ม ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลคล้ำแตกเป็นสะเก็ด ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ปลายคู่ เรียงสลับ ใบย่อยเรียงตรงข้าม ๓-๕ คู่ ใบย่อยรูปไข่ ปลายใบมน เส้นแขนงใบข้างละ ๘-๑๐ เส้น ดอกสีแดงหรือแดงอมชมพู ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกที่ปลายกิ่ง ยาว ๕-๑๕ ซม. กลีบดอกมีเพียงกลีบบนสุดกลีบเดียวสีแดงเรื่อๆ ผลเป็นฝักแห้ง ทรงบรรทัดแบนกว้าง ๗-๑๐ ซม. ยาว ๑๒-๒๐ ซม. ผนังแข็งและหนา เมื่อแก่แตกเป็นสองซีก เมล็ดสีดำมีเยื่อสีเหลืองหุ้มส่วนฐานของเมล็ด ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก กุมภาพันธ์ - มีนาคม ผล มิถุนายน - สิงหาคม ประโยชน์ ไม้ใช้ในการก่อสร้างที่ต้องการ

ความแข็งแรง ทำเครื่องมือเกษตรกรรม เครื่องดนตรีปี่มโหรีมะค่ามีลวดลายสวยงาม เปลือกมีน้ำผาใช้ฟอกหนัง เนื้อในเมล็ดอ่อนรับประทานได้ สถานที่พบ บ้านยองแยง หมู่ ๑

๕.๑๘ มะค่าแต้ ชื่ออื่น ๆ กรอก๊อส ก่อเก๊ะ ก้าเกาะ กอกก้อ แต้มค่าหนาม ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่สูง ๒๕ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดแผ่คล้ายร่ม ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลคล้ำแตกเป็นสะเก็ดใบ ใบประกอบแบบขนนก ปลายคู้ เรียงสลับกิ่งอ่อนมีขนบางๆ ใบย่อย ๓-๔ คู่ เรียงตรงข้าม ใบรูปรีกว้าง ๓-๘ ซม. ยาว ๖-๑๕ ซม. ปลายใบกลมหยักเว้า ตื้นๆ เล็กน้อย โคนใบสอบ ผิวใบด้านล่างมีขน เส้นแขนงใบข้างละ ๒๐-๒๒ เส้น ก้านใบยาว ๓-๕ มม. ดอก สีแดงอมเหลือง ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่งยาว ๑๐-๑๕ ซม. มีขนสีน้ำตาลหนาแน่น กลีบเลี้ยงสีเขียว ๔ กลีบ กลีบดอก ๑ กลีบ ดอกบานเต็มที่กว้าง ๕-๗ มม. ผลแห้งแตก รูปทรงค่อนข้างรูปไข่ ขนาด ๔-๙ ซม. มีจะงอย ที่ปลายยาว ๕-๗ มม. ผนังมีหนามแหลมแข็งเป็นจำนวนมาก ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก มีนาคม - พฤษภาคม ผล กรกฎาคม - กันยายน ประโยชน์ ไม้แปรรูปทำเฟอร์นิเจอร์และโรคผิวหนัง รากแก้โรคผิวหนัง ทำให้หัวใจดีดวงแห่งไม้เนื้อแข็งเหนียวหลายสอย สถานที่พบ บ้านหนองไทร หมู่ที่ ๒ บ้านหนองสมอ หมู่ที่ ๑๓

๕.๑๙ มะขวิด ชื่ออื่น ๆ มะขวิด มะพิด ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง ๖-๒๕ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดแผ่เป็นพุ่มกลมหรือรี ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลอมเทา แตกเป็นร่องลึกตามยาวลำต้น ใบประกอบแบบขนนก ปลายคี่ เรียงสลับหรือเป็นกระจุก ใบย่อย ๕-๗ ใบ เรียงตรงข้าม ใบรูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ กว้าง ๐.๕-๑ ซม. ยาว ๑.๕-๔.๕ ซม. ปลายใบมนหรือหยักเว้าเล็กน้อย โคนใบสอบแคบรูปลิ้น แผ่นใบหนาและเกลี้ยงสีเขียวเข้มเป็นมัน มีต่อมน้ำมันกระจายทั่วไป ขอบใบเรียบ เส้นแขนงใบข้างละ ๔-๕ เส้น ก้านช่อใบยาว ๑.๘-๔ ซม. ดอก สีขาวอมเขียวเจือสีแดง ออกรวมกันเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามซอกใบและปลายกิ่งมีทั้งดอกสมบูรณ์เพศและดอกเพศผู้อยู่ในช่อเดียวกัน ช่อดอกยาว ๑-๓ ซม. กลีบเลี้ยง ๕ กลีบ กลีบดอก ๕ กลีบ ดอกบานเต็มที่กว้าง ๑-๑.๕ ซม. ผล ผลแห้งไม่แตก ทรงกลม ขนาด ๘-๑๐ ซม. เปลือกแข็งสีเทาอมขาว เนื้อในอ่อนนุ่ม มีเมล็ดจำนวนมากต่อผล ระยะเวลาเป็นดอกผล ดอก มกราคม - มีนาคม ผล ตุลาคม - ธันวาคม ประโยชน์ ผลสุกมีกลิ่นหอม รสหวานอมเปรี้ยวกินได้ ยางเหนียวใช้เป็นกาว ใบ ดอก รากและเปลือก ลดอาการบวม ตกโลหิตและขับพยาธิ ยางแก้ท้องเสีย สถานที่พบ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ และบ้านโตนด หมู่ที่ ๑๑

๕.๒๐ มะเหลื่อม ชื่ออื่น ๆ มะกอกเลื่อม มะกอกเกลื่อน มะเหลื่อม กุก อ้อยช้าง มักเหลื่อม ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงได้ถึง ๑๓-๒๕ เมตร เปลือกสีเขียวแกมเทา แตกเป็นสะเก็ดรูปสี่เหลี่ยม เนื้อไม้มียางใส ใบประกอบแบบขนนก ปลายคี่ เรียงสลับ ใบย่อยเรียงตรงข้าม ใบย่อยมี ๗-๙ ใบ ใบย่อยที่ปลายมีขนาดใหญ่กว่าใบย่อยอื่นๆ ใบย่อย ๕-๑๑ ใบ เรียงแบบตรงข้ามรูปไข่แกมใบหอก ฐานใบมนถึงเฉียง ปลายใบแหลมถึงแหลมเป็นทางขอบใบเรียบ ฐานใบมนเบี้ยว ผิวใบทั้งสองด้านมีขนนุ่ม ก่อนออกดอกใบจะร่วงทั้งต้น ดอกช่อดอกแบบช่อเชิงลด ออกที่ซอกใบใกล้ปลายยอด ดอกจะห้อยลง จากกิ่ง ดอกมีขนาดเล็กสีเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอม

กลีบดอก มี ๔-๕ กลีบ แยกกัน สีเหลืองอมเขียว ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้ใหญ่กว่าดอกเพศเมีย ก้านช่อดอกยาว ๙-๑๔ เซนติเมตร กลีบเลี้ยงมี ๔ กลีบ แยกจากกัน ผลสดรูปไข่หรือกลมรี กว้างประมาณ ๐.๗ เซนติเมตร ยาว ๑-๑.๕ เซนติเมตร มีเมล็ดเดี่ยวแข็งมาก ผลสุกสีแดง ระบุเป็นดอกผล ดอก มกราคม - มีนาคม ผล มีนาคม - เมษายน ประโยชน์ ใบ ผสมใบพลู ใบหวด หม่อน บดเป็นผง กินกับน้ำ เข้า-เย็น แก้ไอเป็นเลือด เปลือกต้น ช่วยสมานแผล รากหรือเปลือกต้น ต้มน้ำดื่ม แก้ท้องเสีย ยางที่ปูดจากลำต้น ผสมยางที่ปูดจากลำต้นมะกอก ฝนน้ำดื่ม แก้ไอเป็นเลือด เปลือกต้น ใส่แก้ปวดฟัน แก่น มีรสหวานชุ่มคอ แก้กระหายน้ำ เปลือกต้นและแก่น เป็นยาแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อและปวดท้อง สถานที่พบ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗

๕.๒๑ มะตูม ชื่ออื่น ๆ มะบิน ตูม ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูง ๒๐-๒๕ เมตร ต้นสีค่อนข้างขาว ตามต้นและกิ่งก้านมีหนามแหลมคม ยาวมาก ใบโตยาวสีเขียวอ่อน เป็นลักษณะของใบคล้ายใบต่อไ้ ดอก ดอกมีสีขาวหอม ผลกลมโต เป็นลูกไข่บ้าง ลูกกลมบ้าง เปลือกแข็ง เนื้อในมีสีเหลืองค่อนข้างนวล ภายในมีเมล็ด มียางหุ้มเมล็ดเป็นเมือกเหนียว มีรสขม ระบุเป็นดอก ผล ดอก สิงหาคม - กันยายน ผล กันยายน - ตุลาคม ประโยชน์ ผลดิบ ใช้เป็นยาสมานรักษาโรคเกี่ยวกับกระเพาะ แก้ท้องเสีย แก้บิดผลสุก ใช้เป็นยาระบายแก้โรคไ้ธาตุอ่อน แก้ก้นเนื้อครันตัว แก้ท้องเสีย แก้บิดเรื้อรัง ช่วยย่อยอาหาร แก้มูกเลือด แก้กระหายน้ำ เปลือกของรากและลำต้น รักษาไข้จับสั่น ขับลมในลำไส้ ใบสด คั้นเอาน้ำกินแก้หวัด แก้หลอดลมอักเสบ แก้กตาบวม ราก เอามาคว้ให้เหลือง เอามาดอกสุรากลบกลืนสุราได้ดีมาก สถานที่พบ บ้านหนองพะลาน หมู่ที่ ๑๕

๕.๒๒ ยางนา ชื่ออื่น ๆ กาดิล ขะยาง เคาะ จ้อง จะเตียล ชันนา ทองหลัก ยาง ร่าลอย เหง ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดใหญ่สูงถึง ๕๐ เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมหนา ลำต้นเปลาตรง เปลือกหนาค่อนข้างเรียบ สีเทาอมขาว ใบเดี่ยวเรียงสลับ ใบรูปไข่หรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง ๖-๑๕ ซม. ยาว ๑๓-๒๕ ซม. ปลายใบหู่หรือเรียวแหลม โคนใบมนหรือเว้าเข้าแผ่นใบค่อนข้างหนา มีขน มักจับเป็นคลื่นเฉียง ๆ ดอกสีชมพู ออกเป็นช่อแบบช่อกระจจะ ตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงมีครีบตามยาว ๕ ครีบ ปลายแยกเป็น ๕ แฉก มีขนสีน้ำตาล กลีบดอกมี ๕ กลีบ เกยซ้อนเวียนเป็นรูปกังหัน ผลเปลือกแข็งเมล็ดเดี่ยว ทรงกลมรียาว ๓-๔ ซม. มีครีบตามยาว ๕ ครีบ ปีกคู่ยาว ๒ ปีก สีแดงสด ปีกสั้น ๓ ปีก ระบุเป็นดอกผลพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ ประโยชน์ น้ำมันจากการเจาะต้นใช้ทาไม้ยาแนวเรือ ทำเครื่องจักรสาน ทำได้ ขี้เถ้าทำน้ำมันใส่แผลแก้โรคเรื้อน กินแก้หนองใน ผลทำไม้ประดับแห้ง สถานที่พบบ้านหนองไทร หมู่ที่ ๒ บ้านหนองระเวียง หมู่ที่ ๑๒

ใบงานที่ ๖.การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นของตำบลหนองระเวียง

๖.๑ สุกร พบที่บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ จำนวน ๔๕ ตัว บ้านโนนมะกอก หมู่ที่ ๑๔ จำนวน ๕๑ ตัว

๖.๒ แมว พบที่บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ จำนวน ๔ ตัว

๖.๓ โค พบที่บ้านยองแยง จำนวน ๑๐๐ ตัว บ้านหนองไทร จำนวน ๒๕ ตัว บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ จำนวน ๑๘ ตัว บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ จำนวน ๓๗ ตัว บ้านชะอม หมู่ที่ ๘ จำนวน ๒๐ ตัว บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๑ จำนวน ๑๐ ตัว บ้านหนองพะลาน จำนวน ๑๕ ตัว

๖.๔ กระต่าย พบที่บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ จำนวน ๙ ตัว

๖.๕ ไก่ชน พบที่บ้านมาบมะค่า จำนวน ๑๓ ตัว

๖.๖ ห่าน พบที่บ้านหนองม่วง จำนวน ๓๐ ตัว

๖.๗ แะ พบที่บ้านหนองม่วง จำนวน ๑๔ ตัว

ใบงานที่ ๗. การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่นของตำบลหนอง

ระเวียง

๗.๑ เห็ดโคน พบที่บ้านหนองไทร หมู่ที่ ๒ บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕

๗.๒ เห็ดแดง พบที่บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗

๗.๓ ไส้เคน พบที่บ้านยองแยง หมู่ที่ ๑ บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗

๗.๔ รา พบที่บ้านหนองขาม หมู่ที่ ๔ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗

๗.๕ เห็ดปลวก พบที่บ้านหนองไทร หมู่ที่ ๒ บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕

๗.๖ สหรัยหางกระรอก พบที่บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ บ้านหนองขาม หมู่ที่ ๔ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗

๗.๗ เห็ดไม้ พบที่บ้านหนองขาม หมู่ที่ ๔ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ บ้านชะอม หมู่ที่ ๘ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๐ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๑ บ้านหนองพะลาน หมู่ที่ ๑๕

๗.๘ เห็ดห่อ พบที่บ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕

๗.๙ สหรัยเส้นด้าย พบที่บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๐ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๑ บ้านหนองพะลาน หมู่ที่ ๑๕

ใบงานที่ ๘. การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตำบลหนองระเวียง

๘.๑ นางน้อม จันทร์ลิ้ม ที่อยู่บ้านเลขที่ ๒ หมู่ ๑ ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ภูมิปัญญา ด้านหมอยาแผนโบราณ หมอสมุนไพรร ได้รับถ่ายทอดจาก นายอินทร์ จันทร์ลิ้ม (บิดา)

๘.๒ นายทอง บุญหลง ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๑ หมู่ ๑ ตำบลหนองระเวียง ภูมิปัญญา ด้านหมอเรียกขวัญนาค หมอพิธีกรรม ได้รับถ่ายทอดจาก นายช่วย จันทร์ทอง

๘.๓ นางบัว หนูชื่น ที่อยู่บ้านเลขที่ ๒๕ หมู่ ๑ ตำบลหนองระเวียง ภูมิปัญญา ด้านจักรสานต่างๆ ได้รับถ่ายทอดจากนายอินทร์ หนูชื่น (บิดา)

๘.๔ นายประสิทธิ์ หนูนกระโทก ที่อยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๒ ตำบลหนองระเวียง ภูมิปัญญา ด้านศาสนพิธี และ ยาสมุนไพร ได้รับถ่ายทอดจาก นายมี ชุนแก้วพะเนา

๘.๕ นายประเสริฐ พูนเพ็ชรมะดัน ที่อยู่บ้านเลขที่ ๓๐ หมู่ ๒ ตำบลหนองระเวียง ภูมิปัญญา ด้านการจักรสานต่างๆ ได้รับถ่ายทอดจาก นายเพชร พูนเพ็ชรมะดัน (บิดา)

๘.๖ นายลอย พรอกระโทก ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๗๓ หมู่ ๓ ตำบลหนองระเวียง ภูมิปัญญา หมอยาสมุนไพร ได้รับถ่ายทอดจาก หลวงปู่เฉย อดีตเจ้าอาวาสวัดหนองม่วง

๘.๗ นายเกิด แจ็กแตกพะเนา ที่อยู่บ้านเลขที่ ๔๐ หมู่ ๔ ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ภูมิปัญญา หมอยาสมุนไพร หมอเป่าแผลสดได้รับถ่ายทอดจาก พ่อใหญ่บุญ โจนกระโทก

๘.๘ นายพรม แจ็กแตกพะเนา ที่อยู่บ้านเลขที่ ๔๒ หมู่ ๔ ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ภูมิปัญญา หมอยาสมุนไพร หมอเป่าแผลสดต่างๆ ได้รับถ่ายทอดจาก พ่อใหญ่เพชร แจ็กแตกพะเนา

๘.๙ นางสาวทอง ด่านกระโทก ที่อยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๔ ตำบลหนองระเวียง ภูมิปัญญา หมอพิธีกรรม สะเดาะเคราะห์ ดูดวงชะตา ได้รับถ่ายทอดจาก เรียนรู้จากตำรา

๘.๑๐ นายนิยม ศรีธัญญ์ ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๒๗ หมู่ ๕ ตำบลหนองระเวียง ภูมิปัญญา ด้านหมอสุนไพร(หมอน้ำมัน) หมอดูตำรา ได้รับถ่ายทอดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ขณะบวชเป็นพระ

๘.๑๑ นายสด ปานจ้อย ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๐๒ หมู่ ๕ ตำบลหนองระเวียง ภูมิปัญญา ด้านถักแห ถักหมอง (ซ่อม) ได้รับถ่ายทอดจาก นายสวาท ปานจ้อย (บิดา)

๘.๑๒ นายฉะอ้อน โจนกระโทก ที่อยู่บ้านเลขที่ ๒๘ หมู่ ๙ ตำบลหนองระเวียง ภูมิปัญญา ด้านหมอยาสมุนไพร รักษาโรคทาง ตา หู คอ และ จักกรสาน ได้รับถ่ายทอดจาก ปู่บุญ โจนกระโทก (บิดา)

๘.๑๓ นายวินัย ดินวนพะเนา ที่อยู่บ้านเลขที่ ๘๖ หมู่ ๑๐ ตำบลหนองระเวียง ภูมิปัญญา จักกรสานต่างๆ สานตะกร้า กระดัง กระเชอ ได้รับถ่ายทอดจากการ เรียนรู้ด้วยตนเอง

๘.๑๔ นายบุญ หนูนกระโทก ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๑๘ หมู่ ๑๑ ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ภูมิปัญญา จักกรสานต่างๆ ประดิษฐ์พลุ ตะไล ได้รับถ่ายทอดจาก นายลอย ทองเกิด

ใบงานที่ ๙.การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและ โบราณคดีในตำบลหนองระเวียง

๙.๑ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา ตั้งอยู่ที่ บ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ ภายใน ศูนย์การศึกษาหนองระเวียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

- ๙.๒ อุโบสถวัดยอแสง ตั้งอยู่ที่ บ้านยอแสง หมู่ที่ ๑ ภายในวัดยอแสง
- ๙.๓ อุโบสถวัดหนองม่วง ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ ภายใน วัดหนองม่วง
- ๙.๔ อุโบสถวัดโตนด ตั้งอยู่ที่ บ้านโตนด หมู่ที่ ๑๑ ภายในวัดโตนด
- ๙.๕ อุโบสถวัดหนองไทร ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองไทร หมู่ที่ ๒ ภายใน วัดหนองไทร
- ๙.๖ พระพุทธรูป ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ ภายใน วัดหนองม่วง
- ๙.๗ พระพุทธรูป ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองไทร หมู่ที่ ๒ ภายใน วัดหนองไทร

งานที่ ๓ การดำเนินงานปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง ได้ดำเนินการปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลหนองระเวียง รายละเอียดดังนี้

พรรณไม้ ได้รับการสนับสนุนพรรณไม้เพื่อปลูกในพื้นที่ปลูกรักษา จำนวน ๔ ชนิดด้วยกัน ได้แก่ ศูนย์เพาะชำกล้าไม้ นครราชสีมา ต้นกล้าพะยูน จำนวน ๓๐ ต้น นายสมศรี ก้อนมะเรียง ราษฎรบ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕ เมล็ดพันธุ์มะค่าโมง จำนวน ๓๐ เมล็ด นางสุนทร ภัทราทอง ราษฎรบ้านมาบมะค่า หมู่ที่ ๗ เมล็ดพันธุ์มะค่าแต้ จำนวน ๑๕ เมล็ด นายแดง ฉิมพะเนา ราษฎรบ้านโตนด หมู่ที่ ๑๐ ต้นกล้าส้มขี้ม้า จำนวน ๒ ต้น เพื่อนำไปปลูกรักษาไว้ที่พื้นที่ปลูกรักษาบ้านทับช้าง หมู่ที่ ๕

พันธุ์สัตว์ ได้รับการสนับสนุนพันธุ์แพะ จากนายสุรชัย หนูธรรมพะเนา ราษฎรบ้านโตนด หมู่ที่ ๑๑ ได้สนับสนุนแพะในการปล่อยลงพื้นที่ธรรมชาติบ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ จำนวน ๑๕ ตัว

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลหนองระเวียง จัดทำเป็นทะเบียนไว้ จำนวน ๑๖ ราย รายละเอียดดังนี้

- ๑.นายทอง บุญหลง ประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านการจักสานต่างๆ
- ๒.นางน้อม จันทร์ลิ้ม ประเภทแพทย์แผนไทย ด้านสมุนไพร ยาตำ
- ๓.นายประสิทธิ์ หนูนกระโทก ประเภทศาสนาและประเพณี ด้านศาสนพิธี
- ๔.นายประเสริฐ พูนเพชรกระโทก ประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านจักสาน

ต่างๆ

- ๕.นายลอย พรอกระโทก ประเภทแพทย์แผนไทย ด้านยาสมุนไพรแก้โรคสัตว์
- ๖.นายบุญส่ง เมืองอินทร์ ประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านจักสานต่างๆ
- ๗.นายนิยม ศรีธนปัญญา ประเภทศาสนาและประเพณี ด้านหมอดูตำรา
- ๘.นายมี หม่อมกระโทก ประเภทศาสนาและประเพณี ด้านเชืษุศาลพระภูมิ
- ๙.นายเปล่ง เมืองอินทร์ ประเภทแพทย์แผนไทย ด้านหมอยาสมุนไพร
- ๑๐.นายเล็ก ปริกมะเรียง ประเภทแพทย์แผนไทย ด้านหมอเป่าตะพ่น

- ๑๑.นางเฉลิม เสือทะเล ประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านจักสานต่างๆ
 ๑๒.นายวินัย ดีนวนพะเนา ประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านจักสานต่างๆ
 ๑๓.ศูนย์สาธิตการตลาดบ้านโตนด ประเภทกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านสหกรณ์ร้านค้า
 ๑๔. นายบุญ หนูนกระโทก ประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านประดิษฐ์พลู

ตะไล

๑๕. นายภานุพงษ์ ไกรพะเนา ประเภทเกษตรกรรม ด้านเกษตรผสมผสาน
 ๑๖.นายป้อม ทรวงโพธิ์ ประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านการทอไม้กวาด

ทางมะพร้าว

งานที่ ๔ การดำเนินงานอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง ได้ดำเนินการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลหนองระเวียง รายละเอียดดังนี้

พรรณไม้ ได้ปลูกรักษาพรรณไม้ จำนวน ๔ ชนิด ได้แก่ ต้นพะยุง ต้นมะค่าโมง ต้นมะค่าแต้ และต้นส้มขี้ม้า พร้อมได้แจกจ่ายพรรณไม้ไปยังชุมชนอื่น ๆ และผู้สนใจในพื้นที่ตำบลหนองระเวียงตามภาพ

พันธุ์สัตว์ ได้นำพันธุ์แย้มรักษาไว้ที่พื้นที่บ้านหนองม่วง หมู่ที่ ๓ ตามภาพ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบันทึกไว้ เพื่อเผยแพร่ให้ผู้สนใจต่อไป

ตามภาพ

งานที่ ๕ การดำเนินงานศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง ได้จัดทำศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองระเวียง อำเภอมะนังนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา รายละเอียดดังนี้

แฟ้มใบงาน 1-9 ของชุมชนในศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น

แฟ้มใบงาน 5,6, และ 7 ของงานปัก
ในศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น

งานที่ ๖ การดำเนินงานสนับสนุนในการอนุรักษ์และจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น...

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง ได้ดำเนินการสนับสนุนการจัดทำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ให้กับโรงเรียนบ้านมาบมะค่า ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ในการประเมินป้ายพระราชทาน จนสามารถทำให้โรงเรียนบ้านมาบมะค่าได้รับป้ายพระราชทานในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

๔.สรุปผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริโดยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น ดังนี้

๑.การอนุรักษ์พันธุกรรมพืช งานฐานทรัพยากรท้องถิ่นมีความสำคัญสำหรับคนในท้องถิ่นที่จะได้เรียนรู้และรู้จักสังคมพืช สัตว์ ชีวภาพอื่น ๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในท้องถิ่นของตน รวมทั้งคุณค่าและประโยชน์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้ในอนาคต

๒.เกิดความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับชุมชน โรงเรียน วัด ในการพัฒนาท้องถิ่นของตน

๓.เป็นแหล่งข้อมูลพรรณไม้ พันธุ์สัตว์ ชีวภาพอื่น ๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและบุคคลทั่วไป

๔.ประชาชนในตำบลหนองระเวียงจะมีจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ก่อให้เกิดการพัฒนาทางจิตใจควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๕.มีการรวบรวมข้อมูลความรู้ การศึกษาค้นคว้า ก่อให้เกิดผู้เชี่ยวชาญระดับท้องถิ่น

๖.รู้จักพรรณไม้ พันธุ์สัตว์ ชีวภาพอื่น ๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้ถึงคุณค่า ประโยชน์ของทรัพยากรท้องถิ่นแต่ละชนิดว่ามีคุณประโยชน์ที่หลากหลาย

๗.เกิดความร่วมมือร่วมใจ สามัคคีกันของเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง จากการทำงานร่วมกันในงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น

ภาคผนวก

เข้ารับป้ายพระราชทาน งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) พระราชทานเมื่อ
วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ การประชุมวิชาการและนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐาน
ทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาคครั้งที่ ๔ ณ สำนักพระราชวัง(สนามเสือป่า) พระราชวังดุสิต เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร

การดำเนินงานสำรวจทรัพยากรท้องถิ่น

ประชากรในท้องถิ่น

พระภิกษุสงฆ์ในตำบลหนองระเวียง

ชาวบ้านในตำบลหนองระเวียง

ลักษณะดิน

ลักษณะดิน : เป็นดินร่วนปนทราย

แหล่งน้ำธรรมชาติ

ลำคลองโค

บึงชะอม

บึงทับช้าง

บึงโดนด

วิถีชุมชน

ประเพณีงานข้าวทิพย์วันออกพรรษา
บ้านหนองม่วง

บ้านโนนมะกอก

ต้นแคนา

ลำต้น

ใบ

ดอก

บ้านโดนด หมู่ 11

ลำต้น

ผล

ใบ

ดอก

บ้านโดนด หมู่ 10

ต้นแฉ่ง

ลำต้น

ใบ

บ้านชะอม

ต้นกระทุ่ม

ลำต้น

ใบ

บ้านมาบมะค่า

ต้นมะเฟือง

ลำต้น

ผล

ใบ

ดอก

บ้านทับช้าง

ต้นกัลปพฤกษ์

ลำต้น

บ้านหนองขาม

ต้นกระบก

ลำต้น

ผล

ใบ

บ้านหนองม่วง

ต้นพะยูน

ลำต้น

ใบ

ใบ

บ้านหนองไทร

ต้นกระพรวน

ลำต้น

ผล

ใบ

บ้านयोगแยง

ต้นกุ่ม

ลำต้น

ดอก

ใบ

บ้านหนองพะลาน

ต้นพิกุล

ลำต้น

ใบ

ดอก

บ้านโนนมะกอก

ลำต้น

บ้านโตนด หมู่ 11

โค

บ้านโตนด หมู่ 10

โค

บ้านชะอม

โค

บ้านมาบมะค่า

โค

สุกร

ไก่ชน

กระต่าย

ฟาร์ม

แมว

บ้านทับช้าง

โค

บ้านหนองขาม

นกกระจอก

บ้านหนองม่วง

ฟาร์ม

แม่

บ้านหนองไทร

โค

บ้านของแยง

โค

บ้านหนองพะลาน

โค

บ้านโนนมะกอก

เห็ดไม้

บ้านโตนด หมู่ 11

สาหร่ายพวงขาด

เห็ดไม้

บ้านโตนด หมู่ 10

เห็ดไม้

สาหร่ายพวงขาด

บ้านขอม

เห็ดไม้

สาหร่ายเส้นด้าย

บ้านมาบมะค่า

โคเคน

สาหร่ายหางกระรอก

สาหร่ายฉัตร

บ้านทับช้าง

เห็ดโคน

เห็ดแดง

บ้านหนองขาม

สาหร่ายหางกระรอก

บ้านหนองม่วง

ไลเคน

สาหร่ายหางกระรอก

เห็ดโคน

บ้านหนองไทร

เห็ดโคน

บ้านयोगแยง

ไลเคน

บ้านหนองพะลาน

เห็ดไม้

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนาและประเพณี

หมอเชิดศาลพระภูมิ
(นายมี หม่อมกระโทก)
บ้านทับช้าง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

จักรสาน
(นางบัว หนูชื่น)
บ้านयोगแยง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาการแพทย์แผนไทย

หมอยาสมุนไพร
(นายเป้ง เมืองอินทร์)
บ้านมาบะคำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาเกษตรกรรม

การเลี้ยงหมูหลุม
(นายประเสริฐ จันเกาะ)
บ้านโนนมะกอก

แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

อุโบสถวัดหนองไทร
สร้างเมื่อ พ.ศ. 2516

แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

อุโบสถเก่าวัดโพนด
อายุ 300 ปีเศษ

แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

อุโบสถวัดหนองม่วง
หลังจากบูรณะเมื่อ พ.ศ. 2553

แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

อุโบสถเก่าวัดयोगแยง
อายุ 172 ปี

แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา
ศูนย์การศึกษานองระเวียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

พระพุทธรูปสัมฤทธิ์
ปราสาทสี

พระพุทธรูปเก่าวัดหนองไทร
อายุประมาณ 225 ปี

แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

พระพุทธรูปปูน
ปราสาทสี

พระพุทธรูปเก่าวัดหนองม่วง
อายุ 259 ปี
บูรณะเมื่อ พ.ศ. 2553

การดำเนินงานปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น

การกำหนดพื้นที่ปลูกรักษา

การจัดหาและรวบรวม

การจัดหาและรวบรวม

การจัดหาและรวบรวม

การรวบรวม “แย้”

การรวบรวมทรัพยากรภูมิปัญญา

การรวบรวมทรัพยากรภูมิปัญญา

การรวบรวมทรัพยากรภูมิปัญญา

การดำเนินงานอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น

การฟื้นฟูและบำรุงรักษาทรัพยากรท้องถิ่นด้านพืช (ต้นมะค่าโมง)
ภาพการฟื้นฟูและบำรุงรักษาพันธุ์พืชของบริเวณพื้นที่บ้านผู้ไทอุบลรัตน์ จังหวัด
หนองบัวลำภู ๕ บ้านต้นช้าง เพื่อป้องกันการถูกทำลาย

ภาพต้นมะค่าโมงบริเวณพื้นที่บ้านผู้ไทอุบลรัตน์ จังหวัดหนองบัวลำภู

การฟื้นฟูและบำรุงรักษาทรัพยากรท้องถิ่นด้านพืช (ต้นพะยุง)
การฟื้นฟูและบำรุงรักษาพันธุ์พืชของบริเวณพื้นที่วัดหนองม่วง
เพื่อป้องกันการถูกทำลาย

ภาพต้นพะยุงบริเวณพื้นที่วัดหนองม่วง

การฟื้นฟูและบำรุงรักษาทรัพยากรท้องถิ่นด้านพืช (ต้นมะค่าโมง)
การฟื้นฟูและบำรุงรักษาพันธุ์พืชของบริเวณพื้นที่บ้านผู้ช่วยสุนทร ภักธรทอง
หมู่ที่ ๑ บ้านนาบะค่า เพื่อป้องกันการถูกทำลาย

ภาพต้นมะค่าโมงบริเวณพื้นที่บ้านผู้ช่วยสุนทร ภักธรทอง

การขยายพันธุ์ไม้หายากและไม้พันธุ์ประจำถิ่น (มะค่าโมง)
บริเวณโรงพยาบาล
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง

ภาพต้นมะค่าโมง

การขยายพันธุ์ไม้หายากและไม้พันธุ์ประจำถิ่น (พะยุง)
บริเวณโรงพยาบาล
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง

ภาพต้นพะยุง

การขยายพันธุ์ไม้หายากและไม้พันธุ์ประจำถิ่น (มะค่าแต้)
บริเวณโรงพยาบาล
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง

ภาพต้นมะค่าแต้

การแจกจ่ายพันธุ์ไม้
หมู่ที่ ๑๕ บ้านหนองพะลาน
ผู้รับมอบ นายวิระ อยู่สุนทรภะนา สมาชิก อบต.

ต้นพะยุง ๔ ต้น

ต้นมะค่าโมง ๔ ต้น

ต้นมะค่าแต้ ๓ ต้น

การแจกจ่ายพันธุ์ไม้
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองพะลาน
ผู้รับมอบ นายทวีทรัพย์ อวสสวัสดิ์

ต้นพะยุง ๖ ต้น

ต้นมะค่าโมง ๔ ต้น

การแจกจ่ายพันธุ์ไม้
หมู่ที่ ๕ บ้านทับช้าง
ผู้รับมอบ นายสมิทธิ์ ก้อนมะริง (ผู้ใหญ่บ้าน)

ต้นพะยอม ๘ ต้น

ต้นมะค่าโมง ๘ ต้น

การแจกจ่ายพันธุ์ไม้
หมู่ที่ ๑๕ บ้านหนองพะลาน
ผู้รับมอบ นายถาญญณ์ ไกรพระนา.

ต้นพะยอม ๒ ต้น

ต้นมะค่าโมง ๔ ต้น

ต้นมะค่าแต้ ๒ ต้น

การฟื้นฟู บำรุงรักษาทรัพยากรท้องถิ่น : สัตว์ (แฉ่)
สถานที่ : พื้นที่สาธารณะ หมู่ที่ ๑ บ้านหนองม่วง
ฟื้นฟูและบำรุงรักษาสัตว์ที่ถูกล่าและธรรมชาติให้คงอยู่ตลอดไปโดยไม่ถูกรบกวน

ภาพการสร้างหล่งน้ำให้แฉ่

การฟื้นฟู บำรุงรักษาทรัพยากรท้องถิ่น : สัตว์ (แฉ่)
สถานที่ : พื้นที่สาธารณะ หมู่ที่ ๑ บ้านหนองม่วง
ฟื้นฟูและบำรุงรักษาสัตว์ที่ถูกล่าและธรรมชาติให้คงอยู่ตลอดไปโดยไม่ถูกรบกวน

ภาพการสร้างหล่งน้ำให้แฉ่

การฟื้นฟู บำรุงรักษาทรัพยากรท้องถิ่น : สัตว์ (แฉ่)
สถานที่ : พื้นที่สาธารณะ หมู่ที่ ๑ บ้านหนองม่วง
ฟื้นฟูและบำรุงรักษาสัตว์ที่ถูกล่าและธรรมชาติให้คงอยู่ตลอดไปโดยไม่ถูกรบกวน

การฟื้นฟู บำรุงรักษาทรัพยากรท้องถิ่น : สัตว์ (แฉ่)
สถานที่ : พื้นที่สาธารณะ หมู่ที่ ๑ บ้านหนองม่วง
ฟื้นฟูและบำรุงรักษาสัตว์ที่ถูกล่าและธรรมชาติให้คงอยู่ตลอดไปโดยไม่ถูกรบกวน

ป้ายห้ามรบกวนแฉ่จากบุคคลทั่วไป

การฟื้นฟู บำรุงรักษาทรัพยากรท้องถิ่น : สัตว์ (แฉ่)
สถานที่ : พื้นที่สาธารณะ หมู่ที่ ๑ บ้านหนองม่วง
ฟื้นฟูและบำรุงรักษาสัตว์ที่ถูกล่าและธรรมชาติให้คงอยู่ตลอดไปโดยไม่ถูกรบกวน

การฟื้นฟู บำรุงรักษาทรัพยากรท้องถิ่น : สัตว์ (แฉ่)
สถานที่ : พื้นที่สาธารณะ หมู่ที่ ๑ บ้านหนองม่วง
ฟื้นฟูและบำรุงรักษาสัตว์ที่ถูกล่าและธรรมชาติให้คงอยู่ตลอดไปโดยไม่ถูกรบกวน

ภาพการรับมอบแฉ่จากชาวบ้าน

ส่วนผสมของสมุนไพร
(สาขาแพทย์แผนไทย)

ยาแผนโบราณ(ยาตัวแก้ไข้) เผยแพร่โดย นางน้อม จันทร์ดี

ข้อมูลปฎิบัติยา ยาแผนโบราณ(ยาตัวแก้ไข้)
สาขา แพทย์แผนไทย

นางน้อม จันทร์ดี เลขที่ ๒ หมู่ที่ ๑ บ้านหนองเยน

ส่วนผสมของสมุนไพร
ยาแผนโบราณ(แก้โรคผิวหนัง) เผยแพร่โดย นายอลอย ปรัตถกระโท

๑. แก่นขี้เหล็ก
๒. แก่นมะขาม
๓. แก่นลำทม
๔. หัวปรีอ
๕. หัวยาง

ข้อมูลปฎิบัติยา ยาแผนโบราณ(แก้โรคผิวหนัง)
สาขา แพทย์แผนไทย

นายอลอย ปรัตถกระโท เลขที่ ๑๕๓ หมู่ที่ ๓ บ้านหนองม่วง

การดำเนินงานศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น

แฟ้มใบงาน 1-9 ของชุมชนในศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น

แฟ้มใบงาน 5,6, และ 7 ของงานปักกิ่ง
ในศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น

การดำเนินงานสนับสนุนในการอนุรักษ์และจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

๖.๑ การสนับสนุนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

๖.๒ การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อำนาจความสะดวกต่าง ๆ

